

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiunilor :	Correspondintiele se se adreseze la Redactiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	„BISERIC'A si SCOL'A“ Er banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFFA DIECESANA IN ARAD.“
„ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Cestiunea fondurilor comune in sinódele eparchiale si in Congresu.

Sunt diece ani trecuti decându Administratiunea fondurilor comune dieceselor Arad si Caransebesiu sta ca o cestiune de controversa intre aceste doue diecese, carea de câte ori a fostu pusa in discussiune in sinódele eparchiale, totdeuna a iritatu si a umplutu de amaraciune spiritele ómeniloru. Si numai in anulu curinte sinódele eparchiale din Arad si Caransebesiu au convenitu in principiu, spre a luá unu conclusu egalu in privinti'a administratiunei acestoru fonduri. Dara reíncriminarile si atacurile din partea celoru pururea malcontenti nu lipsescu nici astadi chiar. Ba, Dloru, ca totdeuna asia si acum facu din cestiunea fondurilor comune o cestiune de interesu particularu si localu, explotandu bun'a credintia a publiculu in favórea opiniuniloru si a tendintieloru loru separatistice. De aceea, am crediutu de trebuintia, pentru chiarificarea si luminarea lucrulu, ca se facu istoriculu cestiunei fondurilor nóstre comune, si basatu pe fapte concrete, petrecute in sinóde si congressu, se tragu conclusiunea la drépt'a resolviure a acestei cestiuni, ce ne preocupa de atáta timpu !

Dupa urmat'a invoiala si impacaciune la 1871 intre ierarchi'a bisericeii románe si a celei serbe in privinti'a fondurilor si a fundatiuniloru bisericesci, ce se administrau in Carlovetiú, in privinti'a fondurilor si fundatiuniloru scolastice gr. or. din Pesta, precum si in privinti'a procedarei urmarinde la despartirea comuneloru bisericesci mixte, — Maiestatea Sa ces. si reg. apostolica aprobandu cu préinalt'a resolutiune din 10 Aprile 1872 acésta invoiéla si impacatiune, — urmá necesarminte ca sinódele eparchiale din Arad si Caransebesiu, se faca ingrigirile si dispositiunile trebuintióse pentru administrarea compe-

tintiei loru din numitele fonduri transpusa bisericeii nóstre prin rescriptulu minist. din 11 Maiu 1872.

In scopulu acest'a celu d'antaiu pasu se face in sinódele eparchiale din 1873. Atunci sinódele primindu raportulu delegatiunei despre impartirea si primirea fondurilor, au esmisu o comisiune de 12 membrii, Iosifu Belesiu, Meletiu Dreghiciu, Dr. Paulu Vasiciu, Dem. Bonciu, Lazaru Ionescu si Alesiu Popoviciu din sinodulu eparchialu aradanu, si Alesandru Ioanoviciu, Ioan Popoviciu, Antóniu Mocioni, Nicolau Ioanoviciu, Vincentiu Babesiu si Iulianu Ianculescu din sinodulu eparchiei Caransebesiului, cari intrunindu-se in Timisiora se desbata asupra locului si modului de administratiune a fondurilor comune, si se presinte la cele mai de-aprópe sinode o propunere formala cu unu regulamentu de administratiune, — remanendu deschisa cestiunea despre partea uneia séu alteia diecese la aceste fonduri. ¹⁾

Conformu acestui conclusu alu ambeloru sinóde comisiunea alésa s'a intrunitu in Timisiora la inceputulu lunei lui Decembre 1873, si elaborandu aici unu proiectu de regulamentu pentru administrarea fondurilor comune, ílu supuse esaminarei si aprobarei sinodeloru eparchiale din anulu 1874.

Aci incepe sirulu certeloru si a conficteloru in sinóde care, durere, inca nici pana astadi, nu s'au curmatu de totu ! Proiectulu de regulamentu lucratu de comisiunea ad hoc in Timisiora nu satisfacea nici dorintiele Caransebesianiloru dar nici a-le Aradaniloru, si diverginti'a de opiniuni se nascuse chiar in sinulu comisiunei. Maioritata insistá ca locul de administratiune a fondurilor comune se fie Timisiora, éra minoritatea din comisiune (Lazaru Ionescu, Iosif Belesiu, Demetriu Bonciu si Alexiu Popoviciu) insinuandu votu separatu, pledéza pentru administrarea fondurilor in Aradu.

¹⁾ Protocolulu sinodului din Arad ex 1873. Nr. 180.

In urmare a acestor'a consistoriulu din Caransebesiu esmite o comisiune din sinulu seu in persónele Dloru Iosif Seracinu, Ioan Brancoviciu, Aronu Damaschinu si Ioan Bartolomeiu, care studiindu proiectulu de regulamentu elaboratu de comisiunea ad hoc in Timisiora, face unu memorandumu catra sinodulu eparchialu, din anulu 1874, in care cere espresu, ca, sinodulu respingendu ca necompatibilu si neconvenabilu cu asiediemintele vechi si noue bisericesci, mai de parte ca nepracticu, presumptuosu si complicatu elaboratulu comisiunei relativu la administrarea si manipulara cumulativa viitoare prin o corporatiune administrativa comuna in Timisiora, — respingendu totodata si votulu minoritatii pentru administrarea comulativa a fondurilor in Aradu, — se decida in principiu impartirea drépta a fondurilor intre ambele diecese.

Aci dara ne aflamu in stadiulu primu alu procesulu de desvoltare a cestiunei relativu la administrarea fondurilor comune. Ajunse odata diecesele Aradu-Caransebesiu in posesiunea partii, ce li-se cuvinea din fondurile serbesci, ele aveau nu numai dreptulu, dar si detorinti'a de a-se ingrigi de administrarea sumelor cedate pe partea lor prin invoial'a reciproca, si anume cum se se manipuleze acestea, prin o epitropie provisorie, separata de consistorie, ori a-se impartí numai decátu, ca astfelu fie care diecesa se-si póta manipulá averea sa independentu, prin epitropiele consistoriale?

Asiadara cestiunea impartirei ori neimpartirei fondurilor comune nasce din ratiuni privitoare pe administratiunea lor, si se pune in discussiune in sinódele eparchiale deodata cu regulamentulu pentru administratiunea lor comuna. Cum se desvolta in sa cestiunea in sinóde? vom vedé.

Aci numai atáta insemnu cá principiulu indivisibilitatii fondurilor, pe atunci nu erá cunoscutu nimenui, ori celu putienu, nime nu provocá la elu ca la-o pedeca pentru impartire, ci tóte pledarile pentru administratiunea comuna se basau numai pe principii economice.

(Va urmá.)

Vadi'a bisericeii române.

(Continuare.)

Vaz'a o voru putea sustiené preotii numai când voru avea insusirile de cultura si de conduita a preotiloru Luterani

Asia dara dupa vederile mele modeste se cere :

a) Individi de talentu si seriosi, hotaríti a se face preoti, pentrucá se-si jertfésca viati'a lor pentru fii sufletesci, pentru binele comunu ca Apostolii, ca St. Parinti si ca altii.

b) Se cere o cultura theologica si universalá cum o au preotii luterani dela orasie si de la sate.

c) Asigurarea esistintiei lor; salariu ca la cei luterani.

d) Posibilitatea acestui salariu va fi daca congresulu ar legiui pana la doue mii suflete pentru unu parochu adeca una comuna mare, séu doua ori trei mai mici.

e) Abdicerea de sub conducerea interesulu de bani in biserica, adeca a Mamonulu care e pricin'a tuturoru zizaniiloru din biserica. Accidentiile epatrafirale si tóte cele de adi se le primésca Epitropii parochiali pentru preoti; ei se le dea preotiloru ori se le socotésca in salariu. Cersitori'a le rapesce fórté tare vaz'a lor.

f) Din tóte conduita preotulu se fie de modelu. „Asia se lumineze lumin'a vóstra inaintea ómeniloru, ca vedendu faptele vóstre cele bune se marésca pre Tatalu vostru celu cerescu.“ Astadi scandaluri multe se vedu si la preoti.

g) Consecintia la chemarea lor nu o au preotii nostri mai alesu cei tineri defeliu in vedere. De aci urméza critic'a asupra lor; a invetiá intrunu feliu in modu oficialu si a desaprobá in modu privatu sau a nu implini insusi, are publiculu destulu motivu se numésca si pre cei de adi farisei. Acést'a se vede la unele taine d. e. marturisirea care o a parasitu cu totul; se vede la postire care o declara cá numai e de timpu si la alte opriri: de a nu jucá carti, de a nu merge prin carciumi, de a nu face comerciu, de a nu merge la venatu ¹⁾ etc. La cultulu divin se oglindéza nepietatea, cá nu-lu face cu tot sentiulu.

h) Pietatea séu evlaví'a e o conditiune care arata pe preotu de este preotu séu nu. Nu este destulu a se face preotu ca se aiba unu oficiu séu unu mijlocu de traiu, ci este neaperatu de lipsa se implinesci cu tóta inim'a cu tot cugétulu datoriele preotiesti, se se véda din fapte cá esti preotu anume: din servitiu, din cantare la cultulu divin.

i) Corespunderea la tóte datoriele chemarei preotiesti sustiene vadi'a. — Astfeliu la tóte cele din §. 186., din compendiulu dreptulu canonicu.

k) Faptele bune si virtuti se astépta dela preoti. In nici o cariera nu póte cineva se faca usioru fapte mari ca in carier'a preotiasca, cá e in mijloculu poporulu, vede ce i lipsesce si-lu póte ajutá.

l) Purtarea in afara de biserica daca nu e corespundiátore in vorbire si in vestminte contribue la decaderea vazei preotiesti. Vorbirea seriósa, intielépta si purtarea estetica sustiene demnitatea preotulu. Semnele fara manieri, injuriile incapatinarea arata pe omulu grosu la minte;

¹⁾ Sinodu ecum. VI. c. 9.

era beti'a si alte fapte arata pe omulu decadiutu si nici de cum pe unu preotu. A fost cand a fost acea credintia, ca ce dice preotulu se faci era ceea ce face elu se nu faci; astadi se cere: „Pastorulu celu bunu merge inainte si oile mergu dupa densulu, caci cunoscu glasulu lui.“ Luminarea parochieniloru este una din datoriele cele din taiu a-le oficiului preotiescu. Scola corespunditoare si daca toti copii de scola o cerceteza, vaz'a preotulu ca directorulu scolei este sustienuta, — la din contra este decadiuta. Interesulu viu de scola trebuie se fie si din acelu punctu de vedere, ca instructiunea se nu se intemple cu desgradirea de biserica, ci cu ingradirea si cu indatinarea scolariloru cu cele bisericesci. Astfelu scolarii se implinesca cantarile St. Liturgii; ei se fie premiati si ajutati de biserica, cu cate ceva. Era invetiatoriulu cu preotulu se mergea cu intielegere si mana in mana fara a se critica unulu pre altulu etc. Astfelu va fi o scola cu folosu intelectualu si moralu.

Aceste si alte conditiuni sunt neaperate ca se si le mai pastredie preotii romani daca voescu se-si pastredie vadi'a loru. Timpulu presentu si viitoriu cere predicarea cuventului lui Dumnedieu si o cantare melodiosa in biserica, despre cari vom dice ceva mai la urma.

Una se nu amagesca pe preoti, ca numerulu inteligintiei este micu, era poporulu sta inca tare langa a-le bisericeii. Inteliginti'a incepe dupa imprejurarile bisericeii dela totu omulu istetiu, dela celu ce a fost in strainatate, dela capraru pana susu la barbatii dela Universitati. De cei dantaiu se afla in fie care parochie; ei facu pe Gur'a Satului si ori ce reflexie si critica drepta aloru asupra preotulu e primita cu atragerea altora si numerulu acestora se inmultiesce in fie care parochie mai alesu cand obiectulu criticeii e adeveratu. Deci este necesariu se observeze ca lumin'a ochiloru, ca preotii se corespunda indatoririloru loru, daca simtu onorea proprie si onorea bisericeii, a societati crestine a carei capu sunt ei ca invetiatori si implinatorii tainelor.

IV.

Protopopii tienu loculu Horepiscopiloru. Daca nu avem in totu loculu preoti cari se fie petrunsi de chemarea loru, protopopi trebuie se avemu. Cu tote acestea nu toti Protopopii nostri se potu mesura cu cei ai altoru confesiuni si nu toti Protopopii corespundu indatoririloru §-lui 174. din Compendiulu dreptu canonicu.

Una dintre adeveratele cause de critica asupra bisericii este si neregularea accidentieloru Protopopulu de catra Sinodulu protopopescu. A se propagá abusu si imoral'a decatra unu

Horepiscopu insemneza a lucra la decaderea bisericeii. Nu amu in vedere pre toti Domnii Protopopi, ca nu potu se-i sciu, ci am in vedere pre cei ce i cunoscu de aproape. Si intru adeveru la unele scaune protopopesci cine n'are bani n'are dreptate. Ei bine, ce foru santu este acest'a? Ce esemplu au preotii? Acel'a, ca si ei facu asemenea in modu mai micu in parochie. O inspectiune in tote parochiile, intielegu inspectiunea prescrisa, nu sciu pe unde se intempla. De aci o nepasare in multe parochii; nepasare de progresu de scola, de morala si de religiositate. De aci urmeza, ca nu se mai sciu la Ven. Consistorie: gresialele scaderile, murdariile si nici chiar esactu numerulu copiiloru cari cerceteza scolele.

Unii Domnii Protopopi petrunsi nu de datorie ci de zelu in chemarea loru au facutu fapte si progrese de laudatu, altii ca buni functionari facu numai cele ce li-se poruncescu de Ven. Consistorie. Acestea nu potu porunci in constitutiune la tote, nici nu potu scii tote cele de lipsa in protopopiate. Daca ne dore de poporulu romanu, de cultur'a lui, se ne dora de barbatii carora s'a incredintiatu poporulu. Cine e responsabilu de scaderile poporulu? Preotulu si Protopopulu. Se ingrijimu a ave preoti mai alesu protopopi ca vom ave poporu luminatu.

Domnii Protopopi fiind corespundietori, fiind condusi de zelu potu face minuni; potu indruma pe preoti si parochieni la progresulu sufletescu, moralu, intelectualu si materialu; potu tiené pe preoti cu ori ce insusiri au ei in ore care disciplina si acuratetia in oficiulu loru; potu esoperá d'a se infintiá scole in fie care comuna, cat de seraca ar fi ea, potu infintiá ore care scole medii prin concursulu tuturoru parochiiloru din protopopiatu. Au fost dora Zarandeni cu mijloce deosebite? Cum s'a infintiatu acea scola? Cum s'a esoperatu mijlocele? Unu interesu mai pre susu de celu personalu si incetu incetu inaintamu, nu decadem. Deci dara cutediamu a insemna aci ca daca scade vaz'a bisericeii vin'a este a se atribui multu si Domniloru Protopopi, si daca este a se sustiné vaz'a bisericeii, misiunea acest'a cade in datori'a loru, caci ei sunt presiedintii ordinari ai Sinodeloru parochiale si Sinodeloru protopresbiterale. (§-fi 23 si 50 din Stat. org.)

[Va urmá.]

Sinodulu diecesei Caransebesiului.

(Continuare si fine.)

Sedinti'a a V-a se deschide la 5 ore dupa amedi. Dupa acordarea unoru concedii si resolvirea a altei serii de petitiuni, raportoriulu comisiunei fonduriloru comune da cetire relatiunei comisiunei esmise in

anulu trecut pentru revisiunea ratiociniului episcopiei fondurilor comune pro 1880. Asupra acestui reportu incingendu-se o lunga si infocata discussiune presidiulu cu consentiementulu sinodului amena pertractarea acestui obiectu pe siedinti'a a VI-a (8 Aprile), in care dupa raspunderea multiamitóre la doue interpelatiuni ale deputatului F. Budintianu facute in caus'a unoru restantii de competintie de bani aflátore in protopresbiteratulu Panciovei si la sesiunele parochieloru reduce si vacante se ia de nou sub desbateru reportulu susamintitu, asupra caruia comisiunea propune :

Asa luá la cunoscintia, ér darea de absolutoriu se se tiená in suspensu pentru mancitatile si neregularitatile insirate in reportu.

Deputatulu Titu Hatieg face contra propunerea: nepotendu-se aduce decisiune meritoriala pe bas'a amintitului reportu, acest'a se preda impreuna cu socotél'a fondurilor pro 1881 unei noue comisiuni spre a revdea de nou din positiune in positiune esactu aceste socoteli astfeliu, ca pe bas'a revisiunei celei noue se se póta aduce decisiune meritoriala.

Dupace deputatulu F. Budintian pretinde, ca pelanga episcopii actuala se se institue din partea acestui sinodu unu contabilu permanentu, carele cu interventiuinea unui jurisconsultu esmisu din partea diecesei nóstre se incurga la esact'a administratiune si manipulasiune a acestoru fonduri; ér deputatulu Petru Brosteanu cere grabnica esmiterea unei comisiuni revediatóre si licuidatóre cu intrevenirea unui jurisconsultu si contabilu, — Sinodulu cu majoritate de voturi primesce urmatórea propunere, a deputatului Fil. Musta: Pe bas'a raportului ddto Arad 27 Opt. 1881 de o camdata nu se póte da absolutoriu episcopiei fondurilor comune pro 1880. Revisiunea din positiune in positiune a acestoru socoteli pro 1880 se concrede comisiunei revediatóre, ce se va alege pentru anulu 1881.

In *siedinti'a a VII.* tienuta érase in 8 Aprile la 5 óre dupa amédi la recomandarea unei comisiuni speciale se respinge propunerea facuta de deputatii: Titu Hatieg, Radulescu, G. Martinescu si Iosifu Seracinu: ca se se stérgea din bugetulu diecesei spelese sinodului eparchialu, ale consistoriului plenariu si ale as. on. dela senatele bis. scol. si episcopescu peste totu 2800 fl. deórece in adoptarea acestoru stergeri ar involve o periclitare momentana a sinodalitatií nóstre.

Urmédia apoi referad'a comisiunei finantiare. Reportulu generalu alu senatului episcopescu se ia spre sciintia si Consistoriului se da absolutoriu ratiocinicu pe anulu 1881 pe basa revisiunei intreprinse de comisiune. Apoi se votéza bugetulu pro 1883 in o recerintia in spese de 34.206 fl. 23 cr. facia cu o acoperire de 34.219 fl. 47 cr. resultandu astfeliu prisosu de 13 fl. 24 cr.

Siedinti'a a VIII-a (9 Aprile) F. Budintianu interpeléza presidiulu, cá in ce stadiu se afla caus'a manastiriloru si comuneloru micste? Presidiulu respondiendu face istoriculu acestoru cause si impartasesce, cá densele se afla la delegatiunea congresuala, care nu da nici unu semnu de vétia, promite in fine a face totu ce este posibilu din partea sa. Mai de parte deputatulu Trifon Gaitia propune asigurarea edificieloru bisericesci si scolarie contra focului, care propunere inse din lips'a de timpu nu s'a potutu pertractá in sinodu in acestu anu.

Cu revisiunea socotiloru fondurilor comune pe anulu 1881 se incredintiéza deputatii Fil. Musta si Iuliu Petricu, avendu a li se da din partea Consistoriului unu barbatu de specialitate. Bugetulu episcopiei pe 1882 se incuviintiéza cu sum'a de 4770 fl. urcandu-se spelese comisiunei revediatóre dela 150 fl. la 600 fl. In fine se da absolutoriu episcopiei pe anulu 1879 inse cu acelu apriatu adausu, cá remane in deplina valóre conclusulu sin. Nr. prot. 101 ex 1881 pp. a si b.

Urcarea propusa a salariului jurisconsultului, notariului si contabilului nu se apróba.

In *siedinti'a a IX-a* tienuta dela 5 pana la 9 óre d. a. resolvindu-se unele afaceri de mai pucina insemnate, comisiunea pentru scontrarea cassei diecesane reportéza pe largu despre cele aflate si Sinodulu ia cu placere la cunoscintia, cá afacerile cassei diecesane s'a aflatu in ordine buna.

In delegatiune esmitanda la Aradu in caus'a impartirei fonduriloru s'au alesu: Fil. Musta, Michailu Popovici si George Pesteauu din cleru; ér din miren: George Ioanovici, Iuliu Petricu, Ioan Bartolomei, Sofronie Didraga Aron Dameschin si Ioan Popoviciu. Timpulu intrunirei s'a concrediuta presidiului consistorialu.

Apoi s'a votatu spelese sinodului presentu cu 2052 fl. 73 $\frac{1}{2}$ cr.

Urmandu restaurarea Consistoriului s'au alesu:

I. in senatulu bis. fiind 2 locuri vacante parochulu Lazaru Tiapu din Zorlentiulu mare, apoi parochulu din Lugosiu Mateiu Ignea, a caroru alegere a fostu si aprobata din partea Episcopului diecesanu.

II. in senatulu scolaru de referinte salarisatu: Ioanu Ionasiu ceilalti vechi au fost realesi in partea cea mai mare, apoi in

III. senatulu episcopescu de as. ref. salarisatu: Aron Damaschinu cu totalitatea voturiloru. Asemenea au fost realesi mai toti asesorii de mainainte ai acestui senatu.

In fine Preasantitulu Episcopu multiamindu sinodului pentru viulu interesu si neobosit'a activitate dandu totdeodata spresiune sincerei sale recunoscintie pentru obiectivitatea si sobrietatea, cu care au fost discutata si decise de astadata tóte afacerile sinodali, poftesce membriloru esterni ai sinodului calatorie fericita si dechiara sinodulu de incheiatu. Deputatulu Atanasiu Ioanovici raspunde presidiului in cei mai caldurosi termini de multiamita pentru conducerea sinodului si intre urari „la multi ani“ se indepartéza presidiulu si deputatii din sal'a consultatiuniloru. In 10 Aprile s'au autenticatu in resiedinti'a episcopéscá protocoálele siedintieloru ultime.

Astfeliu sinodulu Eparchiei Caransebiului a resolutu tóte agendele sale. Despre valórea interna a decisiuneloru si portarea unuia séu celuialaltu dintre membrii sinodali se póte disputa, cáci latinulu dice: quot capita, tot sensus. Ne am rogá inse de unii dintre domni, carora nu li convinu unele proceduri ale majoritatií sinodului actualu, ca densii se nu uite, cá majoritatile din sínódele aniloru de mainainte, au semenatu prea adeseori ventu, de si este o consecintia naturala, cá a trebuitu se vina si fortuna. Ceice cunoscu fasele prin cari au trecutú sínódele nóstre, ne voru pricepe, ér pentru ceice nu voescu se pricepa, nu scriemu.

Dela sinodulu eparchialu aradanu.

(Continuare.)

Siedinti'a a VI, tienuta la 8/20 Apriliu 1882 dupa médiadi.

Preasanti'a Sa D. Episcopu presinta telegram'a Escelentiei sale Domnului Metropolitu prin care comunica sinodului că conclusele congrsuale aduse in meritulu arondarei protopopiateloru deocamdata nu se potu espedá, descoperindu totu odata, că sinodulu póte autorisá consistoriulu pentru de a pune in lucrare noua arondare. Se transpune comisiunei organisatoria.

Urméza la ordinea dilei continuarea referatei comisiunei scolare, care cu privire la decisulu sinodalu din anulu trecutu de sub numerulu 130 prin care consistoriulu au facutu intrebare la inaltulu ministeriu că si preotii cari fungéza ca invetiatori sunt obligati se solvéscá in fundulu regnicolaru de pensiuni invetiatoresci ori nu? La care intrebare inaltulu ministeriu de instructiune au respunsu, că pentru pedece ne delaturabile póte se fia provisorminte impreunatu oficiulu invetiatorescu cu oficiulu preotului, si că in astfelu de casuri dispensarea de contribuire la fondulu regnicolaru de pensiune se póte incuviintiá atátu pentru preotu-invetiatoriu, catu si pentru comun'a sustienatoria de scóla, póftindu insa, ca astfelu de casuri se i se comunice pentru ulterióra dispusetiune. In urmarea acestor'a consistoriulu culegandu datele necesarii cere a se enuntiá veneratulu sinodu asupra cestiunei, că cari statiuni invetiatoresci se se considere de permanente? si care provisorminte impreunate cu oficiile preotiesci? Comisiunea propune: a se enuntiá: că nici o statiune invetiatoresca nu se póte considerá de permanente impreunata cu oficiulu parochialu, ci atari impreunari se potu face numai din necesitate pe tempulu catu tiene acea necesitate, — si fiindcă preotu invetiatoriu provisoriu neci odata nu póte ajunge ca atare, pentru de a capatá pensiuni din fundulu regnicolaru, — tocmai de aceea atari preoti invetiatori au a fi aratati inaltulu ministeriu toti ca provisorii, si tóte acestea casuri.

Cu privire la propunerea facuta in cuventulu de deschidere prin Prea Santi'a Sa Domnulu Episcopu ca presiedintele sinodului, — ca sinodulu se binevoéscá a autorisá pre Prea santi'a sa cu consistoriulu dinpreuna de a cercá medilócele trebuincióse pentru realisarea ideiei de a infiintiá unu gimnasiu inferioru in sinulu institutulu pedagogicu-clericalu, si incatu s'ar afla la diecesa bani s'au fonduri disponibile si fara alte menitiuni, se puna in lucrare si cladirea unui edificiu spre scopulu mentionatu pre loculu din steng'a bisericeii catedrale. Comisiunea cu multa placere si recunoscintia propune: a se acordá Prea santiei sale D. Episcopu si ven. consistoriu cerut'a autorisare si totu spriginulu posibilu din partea tuturor acceptandu la sinodulu celu mai deaprópe planulu de organisare pe catu se va potea si planulu de infiintiare a unui alumneu. Propunerea comisiunei se primesce.

In fine comisiunea censurandu protocolulu comisiunei sinodale anchetaria, constata in genere, că numit'a comisiune in anulu trecutu au tienutu 3. siedintie publice, — cu ocasiunea caror'a sau doveditu o activitate incordata in interesulu progresarii invetiamentulu si anume: au partecipatu la esaminele semestrale tienute in institutulu nostru pedagogicu-teologicu, cu care ocasiune dupace s'a convinsu că acelu institutu au aratatu estimpu unu sporiu imbucura-

toriu, — pe bas'a progresulu constatatu au impartitu la mai multi elevi bunii premii in carti.

Au observatu inse doue imprejurari pre care se potfesce a se pune mare pondu si anume: o disciplina mai rigurósa, se se puna pondu mai mare pe cantari si ritualele bisericesci recomandandule acetia in atentiunea consistoriului. Totu odata au recomandatulu consistoriului a escrie concursu nou pentru cartile de scóla:

a) Esercitie intuitive si gramatica cu premiu de 200 fl.

b) Unu manualu de drepturile si datorintiele civile cu premiu de 100fl.

A propusu in fine facerea, care deja e incurgere, a unuia regulamentu avendu a se introduce in institutu. Comisiunea propune: a se luá cu recunoscintia spre scire activitatea comisiunei anchetaria scolaru, ea se potfesce a functioná si mai de parte cu asemenea zelu si rigóre — ér in loculu decedatulu membru Dr. Paulu Vasiciu se decide alegerea unui membru nou. Propunerea se primesce cu adausulu facutu din partea deputatulu Vasiliu Mangra si anume:

Ca regulamentulu elaborandu se se aplice provisorminte avendu a se subscrerne sinodulu proxim pentru desbatere si aprobare.

Urmédia la ordinea dilei raportulu comisiunei fonduriloru comune.

Comisiunea insarcinata cu revisiunea fonduriloru comune prin rapororulu seu Georgiu Dringou da cetire conclusulu congrsuale de sub Nrulu 146/881 care suna: „Congresulu indruma pe ambele sinode ale eparchiiloru Arad si Caransebesiu, ca la prim'a sesiune a loru din anulu 1882 se esmita cate o delegatiune din sinulu loru spre incercarea unei contielegeri pentru de a se stabili cheia si modalitatea impartirei fonduriloru intre eparchiile Arada si Caransebesiu. Incatu apoi in urm'a raporturiloru prezentate din partea delegatiuniloru esmise, ambele sinóde voru aduce concluse uniforme: efectuirea impartirei se va esecutá conformu dispusetiunei sinodeloru.

Neurmandu acést'a prosimulu congressu la reclamarea ori caruia din ambele sinóde va decide finalmente cestiunea. In totu casulu impartirea are se urmeze cu acea espresa reserva si conditiune: ca la casulu infiintarii de noue eparchii, ambele diecese adeca a Caransebesiului si Aradului vor avea se cedeze noueloru eparchii acea cuota din fondurile comune, carea va compete noueloru eparchii dupa chei'a ce se va fi adoptatu la ocasiunea efectuirei impartirii fonduriloru comune intre diecesele de astadi.“ Comisiunea propune: a se esmite o delegatiune de 9 membri cu insarcinarea ca in contielegere cu delegatiunea sinodala din Caransebesiu se staveréscá chei'a si modalitatea impartirei fonduriloru comune si despre resultatu se raporteze la prosim'a sesiune sinodala. Loculu intrunirei va fi Aradulu, éra tempulu intrunirei ílu voru defige presiedintii consistoriali din Aradu si Caransebesiu.

Cu privire la propunerea comisiunei Deputatulu Vincentiu Babesiu face urmatórea contra propunere: „Pentru a potea procede pe basa sigura si a nu riscá spese si frecari ne necesarii, mai antaiu de tóte se se róge prea santitulu mitropolitu a comunicá inaltulu ministeriu conclusulu congressulu spre medilocirea prea naltei aprobari a impartirei si sistarei administratiunei actuale.“ Dupa o discussiune, la carea iau parte mai multi vorbitóri, incheiandu-se

desbaterea asupra acestei chestiuni 10 deputati ceru votare nominala, ér din partea altoru 18 deputati se cere votare secreta. Sinodulu dechiarandu-s3 pentrn votare secreta, se procede la votisare prin siedule, ér prin scrutiniu se constata, cà din 48 de voturi 23 au votatu pentru propunerea deputatului Vincentiu Babesiu, ér pentru a comisiunei 25. In urmare propunerea comisiunei se enuncia de concludu.

[Va urmá.]

Despre poporul românú si poesi'a sa.

(Continuare.)

Am disu Dneloru si Dniloru in decursulu conferintiei mele, cà dorulu românului e neodihnitú. Adeveru! Elu se léga când de unu voinicu cu plete negre si ochi schinteitori, când de o lelitia sprincenata, cu sinu de néua, cu buze dulci de fragi. Una dintre acestea, carea a patit'o ne spune dicendu:

„Vine dorulu despre séra,
Despre diori elu vine iéra,
Si-mi graesce si me 'ntréba,
De ce sunt cu fati'a slaba?
Eu dicu dorului cu jale,
C'am iubitu fara de cale.
Eu dicu dorului plangendu,
C'am iubitu eu far de rindu.
Dorulu ride si se duce
Bate-mi-l'ar sânt'a cruce!”

Da! elu ride, càci de multeori s'au intelnitú si nu se mai potú desparti de olalta; de aceea biét'a copila oftéza in dorulu seu celu mare:

„De-arú fi dorulu vëndiatoriu
Si badea cumperatoriu,
Eu pe dorulu vinde-l'asiu
Pe badea cumperá-l'asiu,
Ca sa-mi fie de-ajutoru,
Se me apere de doru.”

[pag. 300 poesii pop. ale Rom. adunate si intocmite de V. Alexandri Bucuresci 1867.]

Iata aci Dneloru si Dniloru cea mai maés-tra cugetare poetica, pre care nici unu poetu invetiátu nu-i in stare a o produce numai singuru geniulu poporului romanu! A face téggu cuprinsu de doru; a vinde doru si éراسi a-lu cumperá, ca sa te apere de altu doru: este o arta necunoscuta inca, desi veche ca poporul românú; este unu lucru pre care nici unu nému nu l'a incercatu nici odata de când e lumea lume!

Vinde dar, si ér cumpera, tu copila maés-tra de românú, si nu lasá se se stinga din inim'a ta acésta schintee dumnedieésca de poesie, — vinde si cumpera, dicu doru, si asculta cum se caesce unu cumperatoriu cu care ai facutu odata téggu:

„Lunc'a tipa, lunc'a sbiéra
Pentr'unu puiu de caprióra

Vai de biét'a inimióra
Casi lunc'a geme, sbiéra
Pentru-o puica belaióra.
Frundi'a cresce, frundi'a cade
Caprióra n'o mai róde.
Vai de mine ce m'oiu face?
Doru in sufletulu meu zace,
Si-inimióra-mi nu mai tace!

Si cum se taca biét'a inimióra, când numai ea serman'a sci ce patimesce? Elu o mângaié astfeliu:

„Inima fii rabdatóre
Ca pamintulu sub picioé
Pân'ce puic'a balaióra
S'a întórce 'n lunca éra
Cu celu puiu de caprióra.”

(pag. 225. poesii pop. ale Romaniloru adunate si intocmite de V. Alexandri, Bucuresci 1867).

Dar aceste cuvinte mângaitóre nu sunt in stare a o lecu!

Si pentrucà nu sunt de ajunsu cuvintele ca se-i lecuésca inim'a, elu ísi resbuna amaru trimítundu lelitiei sale éراسi doru in schimbu pentru neodihn'a ce-lu muncesce. Acést'a elu o face dupa artea trimiterei dorului care de asemenea e necunoscuta altoru popóre numai singuru românului, nu, care a invetiat'o de când éراسi copilu auidindu despre ea in cântecele siediatoriloru.

Despre cum se intempla trimiterea dorului leliti'a dice:

„Mi-a trimisu baditi'a doru
Pe frundia din viia loru
Eu i-am trimisu doru-acasa
Pe frundia din viia nóstra;
Du-ti bade dorulu napoi
Nu-lu lasá necasu la noi,
Cà io-su fata desmerdata
Nu-su cu dorulu invetiata.”

(Doina audita dela unu amicu transilvaneanu)

O! dulce desmerdare desmerdata! tu nu esti invetiata cu dorulu, dar flu trimiti si chemi totdeuna ínganatu pe glasu de frundia verde si leganatu pe aripi de venturi line si recoritóre!

(Va urma.)

Atanasíu Tuducescu.

D i v e r s e .

* **Inspectorulu regescu** din Arad raportéza in comisiunea municipala comitatensa cà frecuentarea scolei in lunile de primavéra in comitatu a fostu peste totu fórte slaba, si acést'a din cauza cà nici insusi invetiatori dar nici antistieile comunale nu constringu pe parinti ca se-si trimita copii la scóla.

* **Din Sinai'a.** Sambata, 24. Aprilie aniversarea onomastica a M. S. Reginei s'a celebratu, la órele 9 si jumetate deminét'i'a in monastirea dela Sinai'a, unu Te-Deum, la care au asistatu Majestatile Loru. Dupa seversirea oficiului religiosu, M. S. Regele a trecutú pe dinaintea frontului detasiamentului de do-robanti, care tine garnison'a Sinai'a si care se afla

insiratu dinaintea bisericeii. Apoi, Majestatile Loru au primitu felicitările persónelor presente. In urma, M. S. Regele a binevoitu a ordoná a se servi, chiar in curtea bisericeii, unu pranzu pentru intrég'a garnisona din Sinaia. La dejunulu Majestatiloru Loru au avutu onóre a lua parte: d. ministru Urechia, d. Cariagdi, primariulu capitalei, d. generalu Racovitza, d. colonelu Falcoianu cu dómn'a, d. colonelu Radu Mihaiu cu dómn'a, care venisera in ceea di la Sinaia spre a presentá felicitările loru Augustiloru Suvérani. D. ministru alu cultelorú si celelalte persóne sosite din Bucuresti, au oferitu gratiósiei Regine frumoése buchete de flori. Regele si Regin'a cu ocasi'a dilei de 24. Aprilie, au primitu depesi de felicitári din tóte unghiurile tieriei. „Timp.“

* **Editiune noua din „Lira Mea“ de Iosifu Vulcanu.** Esemplare de lucsu trecând tóte, in timpu de doue luni, s'a scosu a dou'a editiune, care e si mai frumosu legata decâtu cea d'antaiu. Pretiulu in sa remane totu celu vechiu, 3 fl. v. a. Esemplare cu 2 fl. nu mai sunt.

* **Mortalitatea in comitatulu Aradului in urmarea morburiloru epidemice au luatú dimensiuni ingrozitóre.** In lun'a trecuta au muritu in teritoriulu comitatului 236 de persóne!

† **Necrologu Ioanu Mog'a** invetiatoriu in comun'a Dobresci inspectoratulu Pomedieului, a incetatu din viétia dupa unu morbu indelungatu in 23 Apriliu st. v. in etate de 38 anii. 18 a casatoriei 17. a functiunei invetiatoresci lasandu dupa sine in doliu pre soti'a sa cu 7 copii minoreni Fia-i tierin'a usióra si momoria binecuvantata!

* **Veninulu de sierpe.** Dr. Lacerda Filho in Rio de Ianeiro se ocupa mai de multi ani cu studiulu asupra efectelorú veninului de sierpe. Nu de multu a datu publicitatii esperimentatiunile sale cu veninulu sierpelui din sudulu Americii numitu *Crotalus horridus*, cari in multe privintie sunt de celu mai mare interesu. Nu numai muscatur'a de sierpe, ci chiaru si sangele altuitu cu acel'a alu animaleloru mórte de muscatura au causetu mórtea. Dincontra se póte mánca atâtú sângele câtú si carnea animaleloru, mórte de muscatura de sierpe, fora pericolu. Sangele si-conserva insusirile sale veninóse si dupa ce s'a uscatu si s'a pastratu tempu indelungatu. — **Materialulu necesariu pentru esperimentatiunile asupra veninului s'a procuratu cloroformandu sierpii, candu apoi li s'a luatú veninulu prin valatuce de bumbacu.** Câte odata s'au pututu castigá dupa acestu metodu si câte 20 centigrame de veninu. Veninulu este o fluiditate fara mirosu de o iutiala patrunditóre de reactiune neutrala si se asémána cu gumi-arabi cu disolvatu subtile. Sub microscopu se aréta intrinsulu globurile micutii de a suta de mi'a parte in diametru, cari se misca de sine si fórté repede. S'au coloratu cu anilim si s'a pututu observá miscarea loru devenita si mai repede. Alcohol, Cloroformu si acidu de boru impiedica miscarea indata, salpetrulu dupa o infuintia ceva mai indelungata. Prim'a apa destilata mestecata cu veninulu uscatu pune acele corpuri microscopice érași in miscare. Spre a esamina resistinti'a veninului contra diferitelorú temperaturi s'au uscatu in decursu de doue dile, s'a pulverizatu s'a suspendatu in apa si s'a espusu astfelu doue óre la o temperatura de 90 de grade. Acestu veninu se poté altú columbilorú fara pericolu. Intógmai veninulu prospetu si-a perdatu efectulu seu stâmparandu-se

jumatate de óra la gradulu 0. Corpurile microscopice nu se potú ucide prin curentele electricu. Alcoholulu produce in veninu nisce drojdii patate pe fundu si inimicesce efectulu de totu. Si candu se alcoholizéza animalulu inainte de altuire, sau putienu dupa altuire se intrebuintiéza asupra loru alcoholulu, veninulu n'are nici celu mai micu efectú, sau unu efectú de putiena insemnata locala. Din aceste descoperiri se esplica efectulu unorú extracte de plante renumite ca antidoturi. Acestea au dobanditu renumele loru nu dela materi'a specifica a plantei ci de dupa alcoholulu estrasu dintrensele. Deci resulta, *cá celu mai sicuru tratamentu pentru cei muscati de sierpe este. 1.) a taiá cât mai curendu muscatur'a si a o spalá cu alcoholu (rachia); 2-a a dá celui muscatu alcoholu de beutu (rachia) pana se îmbéta.*

* **Multiamita publica.** Subscriii in numele societatií de lectura a tinerimei studiósia dela institutulu ped-teol. din Aradu, venimú a aduce profunda nóstra multiamita pentru ofertele marinimóse facute, in favorulu bibliotecii societatií, cu ocasiunea arangerei siedintiei nóstre publice din Duminec'a Tomei, si anume: Illustrissimulu Domnu Episcopu Ioanu Metianu 5 fl, Magnif. Domnu archimandritu Jeroteiu Belesiu 1 fl, Rev. Dnu protos. Josifu Goldisiu 1 fl, Zigmundu Popoviciu 2 fl, Vincentiu Babesia 1 fl, Vasiliu Paguba 1 fl, Dómnele: Stanescu 50 cr, Stanu 1 fl, Fetu 1 fl, Savonescu 50 cr. Tomi 50 cr. Misiciu 1 fl, Bulbóca 2 fl, ved. Popoviciu 1 fl, Dsiórele: Cure 2 fl, Todinca 1 fl, Trandafirú 1 fl, Rev. Domni ppopi: P. Chirilescu 2 fl, I. Cornea 2 fl, M. Dregiciu 1 fl, M. Bocsianu 1 fl, P. Suciú 1 fl, I. Groza 1 fl, V. Belesiu 1 fl, C. Gurbanu 1 fl, C. Aindanu 2 fl, G. Craciunescu 1 fl, N. Tempea 1 fl, Sp. dnii adv. P. Desseanu 1 fl, Al. Popoviciu 3 fl, Dr. I. Papp 1 fl, P. Rotariu 2 fl, M. Veliciu 1 fl, N. Zigre 2 fl, Adalb. Michailoviciu 2 fl, I. Belesiu 1 fl, Dr. N. Oncu 1 fl, T. Papp 1 fl, I. Fieru 1 fl, Davidu Nicóra 1 fl, I. Moldovanu 2 fl, Stefanu Antonoviciu 1 fl, Dlu Alex. Gavra, dir. si prof. emerit. 2 fl, Dr. Atanasiu Siandoru prof. emerit. 2 fl, Pecicanu 50 cr, On. dni preoti: Ioanu Belesiu 1 fl, Dimitriu Popa 3 fl, D. Sturza 1 fl, Vasiliu Papp 1 fl, G. Balanu 2 fl, N. Gibu 1 fl, Stefanu Tamasdanu 2 fl, Dimitriu Tamásdanu 2 fl, Aug. Hamse 1 fl, Ignatiu Papp 1 fl, N. Filipu adm. ppopescu 1 fl, Simu Tomutia 2 fl, dnu Romulu Ciorogariu, prof. 1 fl, Efremu Barbu 1 fl, N. Filipu, not. 1 fl, Michaiu Rusu, preot. 80 cr, Michaiu Olteanu 1 fl, Dimitriu Ardeleanu 1 fl, Georgiu Dringau 1 fl, Ioanu Papp 1 fl, Dr. Georgiu Vuia 1 fl, Terentiu Ratiu adv. 1 fl, N. Suciú 1 fl, Gerasimu Serbu, not. 1 fl, Ioanu Bogdanu, prof. 1 fl, Aureliu Belesiu 1 fl, N. Chiecinu 50 cr, I. Cornea 1 fl, N. Andreiescu 1 fl, Dionisiu Poenariu 1 fl, Virgiliu Novacu 50 cr, Grigoriu Mladinu, teol. abs. 1 fl, Jacobu Hotaranu, cand. de adv. 3 fl, Petru Florescu, sen. 2. Petru Florescu jun. 1 fl, V. Moldovanu, adj. si soci'a sa 2 fl, Ioanu Mladinu jun. 1 fl, Anciu Simionu 1 fl, B. Codreanu invet. 52 cr, Veniaminu Martinu invet. 60 cr, Maniu Eutimiu 1 fl, Catinca Georgiu 50 cr, G. Adamoviciu econ. 1 fl, Alesandru Grozescu 20 cr, Izidoru Bodea, stud. 20 cr, Iosifu Paicu 40 cr, N. N. 30 cr. Sum'a totala: 114 fl. 2 cr. Aradu, la 7. Aprilie 1882. *Liviu Beldca secret. soc. Ioanu Trailescu cassar. soc.*

— **IOANU BELESIU, advocatu** si-a stramutatú locuinti'a si cancelari'a advocatuala strada principala Nr. 21. etagiu II vis-a-vi de cas'a comitatensa. —

Buletin meteorologicu.

Diu'a. Lun'a.	Pressiunea aerului	Temperatura	Cerul
Sambata 6. Maiu	766 mm.	19° R.	seninu
Dumineca 7. "	765.4 "	20 "	seninu
Luni 8. "	761.9 "	20.6 "	norosu
Marti 9. "	762 "	17 "	ploue
Mercuri 10. "	766.6 "	15 "	norosu
Joi 11. "	769 "	14 "	obdusu
Vineri 12. "	771 "	15 "	seninu

Concursu.

In urmare decisului V. Consistoriu diecesanu de sub nrulu 110/31 scol. a. c. devenindu in vacanta statiunea invetiatorésca din *Misica*, comitatulu Aradului, inspectoratulu Siepreusului, prin acésta se deschide concursu cu terminu de alegere pe **18 Maiu st. v. a. c.** pe langa urmatoriulu salariu :

1. In bani gata 160 fl. v. a. 2. 10 cubule de grâu si 6 cubule de cucuruzu ; 3. 50 de magi de fenu, rescumparate de comuna cu bani gata ; 4. 13 jugere de pamentu parte aratoriu parte fenatiu ; 5. Pascu de 3 jugere ; 6. Cuartiru cu 2 chilii si camara si unu intravilanu de 800 □ ; 7. 12 orgii de lemne, din care are se se incaldiésca si scóla ; 8. Accidentiile : dela mortu mare 50 cr. dela micu 30 cr. dela maslu 40 cr ; 9. Diurne pentru conferintie ; 10. 12 fl. pentru curatitulu si incalditulu scólei peste anu ; 11. Spesele scriptoristice dupa recerintie, le va plini epitropulu scolariu.

Doritorii de a fi alesi se-si adreseze recursurile, — proviedute cu documintele necesarii in intielesulu „statutulu orgenicu“ si a „normeloru de invetiamentu,“ precum si cu atestate despre purtarea loru morala, — comitatulu parochialu din *Misica*, si se le trimita pana la 17 Maiu subsemnatulu inspectoru scolariu in Siepreusiu (Seprös). Cele intrate mai tardiu nu se vor lua in consideratiune.

Recurentii se poftescu a participa baremu odata pana la alegere, la servitiulu Ddieescu in fatia loculu pentru asi arata desteritatea in cantari si tipicu. *Misica*, 21. Apriliu 1882.

Comitetulu parochialu.

Mihaiu Sturza m. p.
inspect. de scóle

Pentru vacant'a parochie *Archisiu*, protopresbiteratulu Beliiului impreunata cu statiunea invetiatorésca de acolo, se publica concursu pe langa urmátorele emoluminte : Cele pretiesti sunt :

1) Pamentu aratoriu de 16 cubule de clasa 1 ; a 2) Dela 100 Nr. de casa câte $\frac{1}{2}$ mesura cucurudiu sfarmatu ; 3) Venitele stolare compute anuaminte la 100 fl. v. a. 4) Cortelu cu 3 chilii, cu gradina pentru legumi. Cele invetiatoresci sunt :

1) Pamentu aratoriu de 5 cubule ; 2) 8 cubule de bucate $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucurudiu ; 3) In bani gata 24 fl. v. a.

Doritori de a ocupa acestu postu sunt avisati a-si asterne recursule loru instruite in sensulu, statu-

tulu organicu Dlui Administratoru Protopresbiteralu Iosifu Pinti'a, celu multu pana in diu'a de **21 Maiu** cand deodata se va tiné si alegerea.

Archisiu, la 12 Aprilie st. v. 1882.

Comitetulu parochialu.

Incontielegere cu mine: **Iosifu Pinti'a** adm. protop.

Conform ordinatiunei Venerabilulu Consistoriu dttu 28 Decembre a. tr. Nr. 901. B. se escrie concursu pentru ocuparea parochiei de clasa I din comun'a gr. or. *Foen*, protopresbiteratulu Ciacovei, dieces'a Caransebesiului, cu terminu pana la **18 Maiu st. vechiu** anulu curinte, in carea di se va tienea si alegerea.

Dotatiunea impreunata cu acésta parochie este si anume :

a) Una sesiune parochiala class'a prima, constatore din 30 jugere pamentu aratoriu, si 3 jugere pasiune in izlazulu comunalu.

b) Stólele dela 260 case, respective dela 1473 sufete dupa norm'a stolara provisorie a diecesei Caransebesiului, aprobata de sinodulu eparchialu din anulu 1880.

c) Birulu usuatu in comuna adeca câte 60 oche grâu de fie care sesiune.

Pe langa observarea § 15 din regulamentulu pentru parochii, doritorii de a ocupá acést'a parochia, sunt avisati recursele loru instruite in sensulu statutulu organicu bis : si adresate catra comitetulu parochialu, a-ie subserne oficiulu protopresbiteralu in Ciacova.

Domnii competenti vor binevoi a-se presentá indecursulu intretimpulu premergatoriu alegerei la s. biserica in retpectiva comuna, spre asi arata desteritatea in cantari si cuventari.

Foen din siedinti'a comitetulu parochialu tie-nuta in 1. Aprile, 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu adm. protopresbiteralu **Paul Jancu** m. p.

Nepresentandu-se nici unu recurentu pe diu'a de 29 Martie a. c., se escrie de nou concursu pentru statiunea invetiatorésca din comun'a *Sintea*, comitatulu Aradului, protopresbiteratulu Chisineului cu terminu de alegere pe Duminec'a din **2 Maiu a. c.**

Salariulu e urmatoriulu :

a) In bani gata 80 fl. v. a. b) 8 cubule de grâu si 2 de cucuruzu c) 4 orgii de lemne din care se se incaldiasca si scól'a d) 10 magi de fenu séu 10 fl. bani e) unu patrariu de sesiune de pamentu, cuartiru si gradina de legumi f) spese la conferintie invetiatoresci g) déca alesulu invetiatoriu in decursu de unu anu va arató unu sporiu inbucuratoriu cu scolarii inaintea comitetulu si a inspectorulu scolariu, comitetulu este deobligatu pe anulu urmatoriu a-i ameliorá salariulu cu 20 fl. v. a. respective a-lu redicá dela 80 fl. la 100.

Recurentii 'si voru substerne recursurile, proviedute in intielesulu statutulu organicu si a normeloru de invetiamentu, subsemnatulu inspectoru scolariu, in Sepreusiu (Seprös)

Sepreusiu 15 Aprilie 1882.

Comitetulu parochialu.

Mihaiu Sturza m. p. inspectoru de scóle.

La Nru de facia alaturamu unu suplementu de 1 cóla.

Proiectu
de
REGULAMENTU
pentru afacerile
CONSISTORIULUI METROPOLITANU.

Elaboratu prin
I. Cav. de Puscariu,
deputatu Congresualu.

Regulamentu

*pentru afacerile Consistoriului metropolitanu alu
bisericeii ort. române din Ungari'a si Transilvani'a.*

(Continuare si fine.)

Capitululu X.

Despre expeditiune.

§. 137. Tôte actele, ce sosescu la expeditura, le primesce expeditorulu pre langa adeverire, si le trece in protocolulu seu de expeditiune.

Acestu protocolu cuprinde urmatórele rubrici:

- a) numerulu curentu alu protocolulu de expeditiune;
- b) numerulu de exhibitune alu actului;
- c) diu'a intrarei la expeditura;
- d) oficiulu séu persón'a catra care e indreptata expeditiunea;
- e) diu'a expedarei cu adeverirea primirei, séu indicarea jurnalulu de posta séu a cólei de admanuare;
- f) diu'a predarei actului la registratura cu adeverirea registrantelui archivariu.

§. 138. Pentru acurat'a indeplinire a expeditiuniloru ingrigesce expeditorulu sub privigherea directorulu de cancelaria.

Expeditorulu indata dupa primirea actului de expeditiune insemnéza atât pe referata cât si in protocolulu expediturei diu'a sosirei in expeditura, apoi imparte conceptele spre purisare. Cele insemnate ca urgente se puriséza mai antaiu, apoi cealalte in ordinea chronologica. La purisarea acteloru este indatoritu totu personallu de manipulatune, prin urmare déca nu ajungu spre ace'a cancelistii si practicantii, trebe se puriseze si protolistulu, expeditorulu si regulatorulu.

§. 139. Expeditiunile se scriu curatu, frumosu si dupa formele prescise, rapórtele pe o cóla intréga infrânta in jumetate, din care pe cea drépta vine textulu purisatu, éra pe cea stinga remasa alba se insemnéza citatele, éra pe partea drépta din afara titulatur'a, rubrulu si numerulu acluselor; — notele, requisitiunile si ordinile se scriu pe extens, — éra sentintiele se infrangu in forma de decrete.

§. 140. Dupa purisare expeditiunile se co-

lationéza cu conceptulu originalu prin expeditorulu cu ajutoriulu mundantelui séu a altui oficialu de manipulatune, si déca se afla in ordine, spre dovada se notéza pe conceptu la locul destinatulu diu'a si numele mundantelui si a colationantelui, cât si pe actulu purisatu la unu unghiu dedesuptu initialele numeloru lor.

§. 141. Expeditiunile mundate si colationate le duce la órele prescise mai antaiu la referentele spre subscriere in partea drépta ceva mai josu, apoi la presidiu, care le subscrie in partea stinga ceva mai susu.

Referentulu cu subscrierea sa garantéza pentru identitatea conclusulu si a cuprinsulu expeditiunei, éra subscrierea presidiulu da autenticitatea actului, si nu e respundietoriu pentru conclusulu adusu sub altu presedinte séu in contra opiniunei sale.

Sentintiele si documentele consistoriali se prevedu si cu sigilulu oficiosu, éra la cealalte se sigiléza numai cuvert'a de impachetare.

Expeditiunile presidiali se subscriu numai de presidiu.

§. 142. Atât referentulu cât si presidiulu sunt datori a subscrie actele indata ce li se presentéza prin expeditoru; a lasá actele la referentele séu la presedintele spre subscriere mai tardie nu este iertatu, — ci la casu de impedecare momentana le iea cu sine in expeditu, si le presentéza din nou spre subscriere. — Déca nice atunci nu ar poté exoperá subscrierea, se considera atât presedintele cât si referentele ca impedecati pe timpu mai indelungatu, si expeditorulu e datoriu a presentá actele spre subscriere la substitutii loru designati spre ace'a prin consistoriulu metropolitanu in siedinti'a lui plenaria anuala; in casulu acest'a subscrierea se face sub formul'a: la impedecarea presedintelui séu a referentelui ordinariu.

§. 143. Déca ori presidiulu ori referentele ar avé vre-o cauza grava pentru denegarea subscrierei, acést'a se insemnéza pre conceptu, si este de aplanatu in cea mai de aprópe siedintia consistoriala unde se hotaresce asupra cauzei fara a se alterá conclusulu de mai nainte.

§. 144. Dupa subscrierea actului, expeditorulu aclude tôte actele ce mergu cu pies'a scrisa, si déca sunt mai numeróse se insemnéza într'o blanqueta de rotulu, in care se bagu actele acluse, si dinpreuna cu acést'a se pachetéza, si se sigiléza dupa cuviintia, apoi pachetulu se trece cu numerulu sub care se expediéza in jurnalulu de posta séu in cól'a de admanuare, si se trimitu la locul destinatulu, insemnandu-se tôte acestea si in protocolulu expediturei.

Déca e a se aclude vre unu obiectu de valóre depusu la cass'a metropolitana, séu bani, ce

nu s'aru puté expedá dela cassa prin asignatiune postala, atunci se indruméza cass'a a espedá acelu obiectu la adres'a indicata, éra déca e neaparatu de lipsa ca se se acluda la actulu de expeditu, expeditorulu merge cu actulu la cass'a metropolitana, unde se pachetéza in present'i'a cassariului si a controlorului pe langa adevérire amesuratu instructiuniloru de cassa.

§. 145. Conceptele si actele ce remánu la consistoriu, expeditorulu le predá la mân'a registratorului pe langa adevérire spre ulterior'a a-facere.

§. 146. La finea fiacàrei septemani expeditorulu face o consemnatiune despre numerii restanti in doue exemplare pe blanquette intocmite spre ace'a, si trimite unulu la presidiu, éra celalaltu exemplariu ílu presenta la proxim'a siedintia consistoriala spre afacerea prevediuta in §.

Capítulu XI.

Despre registratura si archivu.

§. 147. Actele consistoriale, incát nu vinu a se expedá, sunt a se asiediá si pastrá in registratur'a consistoriului metropolitanu.

§. 148. Registratur'a se imparte dupa protocólele exhibiteloru anume: a) in sectiunea bisericesca, b) in cea scolara, c) in cea epítropésca, si d) in cea mixta séu plenaria. — Actele ce se tienu de unu obiectu forméza unu rotulu, si rotululu se aduna in fascicli, si se signéza cu numeri romani si arabi dupa ani.

§. 149. Protocolulu de registratura a fiacàrei sectiuni cuprinde urmatórele rubrici: a) numerii curenti ai exhibitiei, b) diu'a sosirei in registratura, c) rotululu si fasciclulu in care s'a asediatu actulu, d) numerulu la care, si diu'a in care s'a scosu actulu din registratura.

§. 150. Indata ce sosesc actulu din expeditura la registratura se induce in protocolulu registraturei, i se dá signatur'a registraturei, si dupa ce acést'a se insemnéza atát in protocolu cât si pe actu, acést'a se asiédia la loculu seu. Era cand se scóte din registratura vre unu actu, se insemnéza in protocolulu registraturei in rubric'a ultima.

§. 151. Rotulii sunt a se aduná in fascicli usiori de redicatu, pachetati intre doue table de hartia grósa, cari se léga cu sfóra séu se stringu in cataramé. Pe tabl'a prima a fasciclului se insemnéza sectiunea, rotululu, fasciclulu si anulu cu litere initiali si cu numerii romani si arabici.

Normalele, ordinatiunile si legile primescu fascicli deosebiti.

§. 152. Actele din registratura nu se potu dá decát referentiloru ca ante acte spre instruirea referatei, éra partidelor se potu dá copie oficióse numai la cerere in scrisu, si numai amesuratu conclusului adusu asupra acesteia.

§. 153. Si referentiloru se estradau actele din registratura numai pe langa blanquette subscrise de ei, care se asiédia in loculu actului pana resosesce. — Totu asemenea face si presidiulu cand are lipsa de vre unu actu din registratura. Registratorulu tienendu-le acestea in evidéntia are se céra la timpul seu actele indereptu, fiindu elu respundiatoriu pentru tot actulu.

§. 154. Registratorulu duce si unu scontro de terminele, ce sunt indicate pe actu, si e datoriu la espirarea terminului a face o comemoratiune oficiósa la protocolulu exhibiteloru, unde primesce numeru nou si se trimite referentelui spre ulterior'a afacere.

§. 155. Registratorulu e datoriu la finea fiacàrei septemani a face o consemnatiune blanquetata in dúplu, despre numerii exhibiteloru mai vechi de 15 dile, cari n'au sositu la registratura, spre a se presentá presidiului si proximei siedintie consistoriale spre afacerea prevediuta in § . . . .

§. 156. Registratorulu pórtá pe langa registratura si evidenti'a requisiteloru cancelariale intr'unu inventariu permanentu, grigesce de bibliotec'a metropolitana tienendu tóte cartile si manuscrisele in continua consemnare si de tóte celalalte obiecte, ce se tienu de archivu metropolitanu.

Cu finea fia carui anu presentéza conspectele acestor'a cu raportu despre starea si lipsele acestora.

Partea III.

Capítulu XII.

Dispositiuni transitorie.

§. 157. Acestu regulamentu se va introduce pe bas'a conclusului congresualu din anu 1878 Nro. 184., si a regulamentului provisoriu alu consistoriului metropolitanu §. 14. in acele parti ale lui, cari nu stau in contradicere cu acelu regulamentu provisoriu, indata prin presidiu, éra dupa revisiunea lui in congresulu nationalu bisericescu va servi de norma stabila, si se va introduce succesivu si in partea lui organisatorie amesuratu trebuinteloru si a mijlóceloru bugetare.

§. 158. La introducerea noului organismu alu consistoriului metropolitanu se va luá in vedere succesiva urmatórele indreptári:

a) referat'a senatului bisericescu se va puté concrede unui asesoru séu suplentu consistorialu bisericescu, care e totdeodata asesoru salarisatu la consistoriulu archidiececanu, si se póte provisormente dispensá celu putienu in parte de a-facerile la consistoriulu archidiececanu;

b) referat'a senatului scolariu se póte concrede provisormente secretariului consistoriului metropolitanu;

e) referat'a episcopescă se p^ote concedea ac-tuariului metropolitanu:

d) referat'a consistoriului plenariu se p^ote concedea unuia din referentii preamintiti;

e) agendele protocolistului exhibitoriu se potu acumula cu agendele registraturii, si cancelistulu p^ote si revede si trebile expediturii — toti sub directiunea secretariului consistorialu;

f) trebile de cass'a metropolitana se potu concedea deocamdata cassariului si controlorului archidieceसान, seu pe langa unulu din acesti'a se p^ote aplica unu asesoru episcopescu de controloru cu o remuneratiune modesta anuala;

g) exactorulu metropolitanu p^ote deocamdata se fia totdeodata si exactoru alu fonduriloru archidieceसान;

h) asemenea si localitatile cancelariei metropo-litane se vor caută a se asedia in edificiele archidieceसान, si recerintiele pecuniare precum si salariile personalului se vor intocmi si inbu-natatı numai amesuratu puteriloru bugetare.

§. 159. Pentru personalulu deja aplicatu la consistoriulu metropolitanu, deca nu va ave cua-lificatiunea receruta in acestu regulamentu, se va pune unu terminu amesuratu, pana cand se si le castige; — era pe viitoriu nu se va aplica nici unu oficialu metropolitanu fara d'a ave re-cerintiele prescise.

§. 160. Formulariele si blanquettele prescise in acestu regulamentu le intocmesce presidiulu in contielegere cu referentii si cu capii oficie-loru ajutatore.

§. 161. Acestu regulamentu se p^ote modi-fica si intregi numai din casu in casu prin con-gresulu nationalu bisericescu.

Observari critice

de Trifon Militaru, capelanulu bisericii gr. or romane in Satulu nou, asupra opulu compus de cuviosulu parinte ierodiacon Simeon Popescu si intitulatu „Pneuma in Nicceno-Constantinopolitanum.”

(Continuare si fine.)

In siedinti'a a IV. intraba locutiitorii impera-tesci, ce au hotaritu santii parinti in conferintiele tie-nute la Anatolie Patriarchulu Constantinoplei, la ce enun-tia S. Paschazie: Santulu Sinodu pazesce in intregi-tatea sa Simvolulu credintiei togmai asia, precum ni s'au predatu de S. S. Parinti in Nicea, si s'au inta-ritu in sinodulu Constantinopolitanu. Sinodulu pri-mesce mai departe si comentariulu acestui Simvolu alu credintiei facutu de sinodulu din Efesu. In fine, dreptu credinciosulu Leo au espusu drept'a credintia in epistol'a sa contra lui Eutichie, si acest'a credintia a lui (Leo) sinodulu o recunósce de ortodocsa acceptanduo, si nu afla cu cale a mai lasa seau a mai adauge ceva.”

Dupa acest'a provocara locutiitorii imperatesci pre Episcopii presentii, ca fiecare penundu man'a pre S. Evanghelie, se recunósca espresu acceptarea crede-ului tocmai espusu, si indata toti episcopii presentii incepundu de la presedintele sinodului au facutu de-claratiunea ceruta.

Cea mai insemnata e siedinti'a urmatore a V. tienuta in 22 Octombree, in carea s'a edatu confesi-

unea proprie a acestui sinodu cu privire la eresulu Nestorieniloru si a Eutichieniloru. In siedintiele tre-cute au statu sinodulu pre terenulu negatiunei si a provocarei la decretele si scrierile sinodeloru si a S. Parinti. In siedinti'a acest'a a 5. s. Sinodulu ecumenicu normeza cum avem se credemu, deca doctrinele iere-ticiloru sunt eterodocse. SS. Parinti ai acestui si-nodu ecumenicu deja in consultarile avute in confe-rintiele tienute cu Patriarchulu Anatolie au fosti deja contielesi in privinti'a dogmeloru ortodocse tractatore despre intrupare si unirea celoru 2 firi in Cris-tosu, ne restandule alta decatu redactarea dogmeloru, dupace propunerei legatiloru papali, ca numai accep-tarea epistolei dogmatice a lui Leo ar fi suficiente in contra Eutichieniloru, fu respinsa. Locutiitorii in-peratesci facura propunerea, ca S. Sinodu se alaga din sinulu seu o comisiune, careia se i incredintieze formularea espunerei credintiei, carea se o substerna sinodului spre aprobare.

S. Sinodu indata si alasa o comisiune sub presidiulu lui Anatolie constatatore din 18 Episcopi, din legatii papali si din locutiitorii imperatesci. Comisiunea s'au dusu in s. altariu, apoi finindu formularea confesi-unei, se reintorse in sinodu unde Aetie archidiacon-ulu Constantinoplei incepu a ceti urmatorele: „Santulu marele si ecumeniculu sinodu, carele s'au adunatu din grati'a divina si la provocarea celoru mai dreptu credinciosi si iubitori de Cristosu imperati ai nostri Marcian si Valentinianu in Calcedonulu Bithi-niei in Chramulu sfintei si purtatorei de biruintie Eufemie, au decretatu aceste ce urmaza: Am osen-ditu unanimu tota invetiatur'a mincinosă primindu fara contradicere simbolulu celoru 318 S. Parinti din Nicea, ca unulu carele contiene adeverat'a si infalibil'a credintia, si am aflatu de bine a primi si ceea ce au hotaritu cei 150 de S. Parinti in Constantinopolu pentru intarirea credintiei catolice si apostolice.” Cetinduse acum din cuventu in cuventu Simbolulu Niceo-Constantinopolitanu, continua archidiaconulu Aetie a ceti inca urmatorele: „Acestu intieleptu si mantuitorin Simbolu ar fi fostu de ajunsu pentru cu-noscerea adeverului si intarirea dreptei credintie, pentru ca elu invatia totu ce trebuie se credemu des-pre Tatalu, Fiulu si Duchulu sfantuu si afara de aceea arata cum au dreptu credinciosii se cređa despre in-trupare. Deorece suntu inse unii, carii spre restur-narea adeverului nascocescu espresiuni absurde si invetiaturi mincinoase despre intruparea Domnului insultandu numirea: „Nascatore de Ddieu,” seu amesteca firile sustiendu o fire a corpului si a dum-nedieirei afirmandu ca in urm'a amestecarei natur'a. Unulu nascutu e supusa patimirei, asia pentru tote aceste santulu, marele si ecumeniculu acestu sinodu hotaresce ca credinti'a celoru 318 S. Parinti din Nicea si 150 de SS. Parinti din Constantinopolu se remana nevatamata si in deplin'a ei putere.

Cu privire la aceia cari se nisuescu se restorne misterulu intruparei, insultandu pre celu nascutu din Maria si invetiandu despre elu ca nu e mai multu decatu unu omu de rendu, sfantulu Sinodu primesce ceea ce ce au espusu S. Cirilu in epistolele sale tra-mise lui Nestoriu si Episcopiloru de la Resaritu, pentruca ele continu lamuritu resturnarea eresului nestorianu. Dar spre intarirea credintiei sinodulu primesce si epistol'a archiepiscopului Romei Leo indreptata catra Flavianu, prin carea se osandesce mincinos'a invetiatura a lui Eutichie, pentruca epistol'a acest'a e in deplina conso-nantia cu invetiatur'a lui Petru si e unu stelpu puternicu

in contra tuturoru ereticiloru . . . . .

. . . . . Apoi cetesce Aetie dogm'a bisericeii despre intrupare, la a carei fine se dice: „*Deórece tóte, aceste le-am espusu in deplina cunoscintia a obiectului si cu cea mai mare scrupulositate, sfantul si marele sinodu hotaresce, ca nimenui se nui fie iertatu a invetiá séu a compune alta credintia, séu a invetiá séu a ratióiná altcum. Celu ce cutéza se facea altcumu, déca e episcopu incéta a fi episcopu, déca e clericu, incéta a mai fi clericu, ér déca e mirénu se fie anatemisatu.*“

Candu au finitu archidiaconulu Aetie cu cetirea propunerei comisiunei celoru 18 Episcopi, toti SS. Parinti unanim o aprobara prin cuvintele: *Acést'a e credint'ia Parintiloru.* „Se o subserie delocu Metropolitii in presinti'a locutiitoriloru imperatesci, cáci asia de buna hotarire a credintiei nu cutéza a suferi traganare. *Acést'a e credint'ia apostolica, toti noi aderamu la ea, noi toti credemu astfelu.*“

Se facemu acum o recapitulare a lucrarei acestui sinodu cu respectu la credintia in generalu, ér in specialu cu privire la epistól'a dogmatica a Papei Leo celu mare, in carea se vorbesce despre zemislirea lui Cristosu si obvinu cuvintele: *Fecunditatem virginis spiritus sanctus dedit.*“

Ce privesce credint'ia apoi S. Parinti ai sinodului alu IV. ecumenicu au exprimat convingerile lor, cá decretel'le si invetiatur'le sinódeloru ecumenice suntu: a) infalibile si b) cá nu e iertatu nimenui se compuna alta credintia, dar nu se permite nici a comentá, esplicá si ratióiná altcum, decum au compusu, comentatu, explicatu si ratiónatu SS. Parinti intruniti in Sinóde. Sinodulu alu IV. au reinteritu lucrurile sinódeloru premergatóre din Nicea, Constantinopolu si Efesu, decretandu observarea decreteloru sinodale premergatóre si interdicaudu ori ce inovatiune in credintia preste totu si in specialu au opritu comentarea articlului alu III. alu Simbolului Niceanu carele tractéza tain'a intruparei in altu intielesu, demandandu ortodocsiloru cá antruparea au se o intielega asia cum au explicatu Parintii Sinodului alu III. din Efesu si cum o explica singuri Parinti Sinodului alu IV. Totu acelesi obligaminte impunu ei credinciosiloru si fatia cu epistol'a dogmatica a Papei Leo tramisa lui Flavianu, care epistol'a au tractatu specialminte, hotarindu precum ne-amu incredintiatu din lucrarea siedintiei a II. IV si V. urmatórele:

1. In siedint'ia a II. dupa ce s'au cetitu si intaritu lucrurile sinódeloru anterióre, fu cetita separat epistol'a dogmatica a Papei Leo, si santulu sinodu o apróba prin urmatoriulu conclusu. „*Acést'a e credint'ia Parintiloru si a Apostoliloru, noi si toti credintiosii credemu astfelu, anatema celoru ce credu altcumu.*“

2. In siedint'ia a IV. la intrebarea locutiitoriloru imperatesci, cá carele e rezultatulu conferintieloru tiente la Anatoliu si ce conclusu au adusu sinodulu asupra rezultatulu conferintiei, santulu sinodu enuncie urmatoriulu conclusu: . . . . . In fine dreperedinciosulu Leo au espusu in epistól'a sa contra lui Eutihie adeverat'a credintia, si credint'ia acést'a o recunósce sinodulu si o acceptéza, neafandu cu cale a mai adauge seau a omite ceva.“

3. In siedint'ia a V. fiindu SS. Parinti contieslesi inca din conferintiele preavute despre cele capitale privitóre la credintia, comisiunea speciala vine catra sinodu cu propunerea: „Spre intarirea dreptei credintie sinodulu primesce si epistol'a Papei Leo catra Flavianu, dupace au fostu tóte espuse in deplina cunoscintia de obiectu si cu cea mai mare pre-

cautiune, demandandu ca nimenui se nui fie iertatu a compune, scrie invetiá séu ratióiná altcum, prelanga lepadare din oficiu séu anatema.

Precum ne adeverescu actele sinodale, SS. Parinti adunati la sinodulu alu IV. ecumenicu au purcesu la lucrare cu cea mai mare precautiune, au tiente conferintie in cari s'au consultatu si au desbatutu pre largu obiectele si scrierile singuratece, le-au cetitu in siedintiele sinodale, au alesu comisiune speciala pentru redactarea si formularea dogmeloru si concluseru sale, n'au lasatu a fi sedusi de autoritatea nimenui, cáci epistol'a dogmatica inca au fostu pusa la discussiune in conferintie, si sinodu si substernuta comisiunei speciale spre censurare.

Déca vom mai luá in considerare si inprejurarea, cá sinodulu acést'a s'au adunatu numai si numai din motivulu, ca se tracteze despre intruparea lui Cristosu, despre zamislirea si nascerea mentuitoariulu si despre numirea ce i-se cuvine Preacuratei fecióre, déca cu unu cuventu vomu lua in considerare cá acestu sinodu alu IV. s'au adunatu ca se esplice cum intielege biserica intréga cuvintele: *s'au pogoritu din ceriu si s'au intrupatu dela Duchulu sfantu si din Maria fecióra*, din articlulu alu III. alu Simbolului Niceanu, si déca in fine acestu sinodu au si decretatu si spusu cum intielege si comentéza biserica ecumenica aceste cuvinte si pre langa aceste au primitu si ordonatu tuturoru primirea invetiaturei despre zemislire cuprinsa in epistól'a dogmatica a Papei Leo, déca cum dicu vom luá tóte aceste in considerare si inca si mandatulu espresu alu acestui sinodu ecumenicu, ca nimenui se nui fie permis a ratióiná altufeliu, nu potu se suprimu exprimarea mirarei mele, cum de vine Dlu autoru acum se intrepiunda o lupta in contra epistólei dogmatice, spunendune limpede si deschisu, cá nu o póte primi fara de a o esaminá. Eu: credu cá déca o scriere au trecut censur'a unei comisiuni speciale sinodale si au fostu esaminata si aprobata de unu sinodu ecumenicu, o a doua esaminare a acestei scrieri din partea unui singuratecu crestinu, fie elu nu numai profesorulu de teologie ci chiar si Patriarchulu Constantinopolului, nu numai cá nu mai are locu si e unu ce ridiculu, ci ar fi si unu lucru temerariu si eterodocusu si in casulu acela, candu unu atare ar posiede diplomele de doctoratu din tóte sciintiele si dela tóte univérsitatile europene si americane.

Déca inse cu desconsiderarea motiveloru ponderóse espuse, Dlu autoru totusi trage o scriere sanctificata de unu sinodu ecumenicu in pulberea discussiuneloru publice, me constrengé la presupunerea cá Dsa contestandu sinódeloru nóstre infalibilitatea in cestiuni de dogme, o revindeca aceea pentru sine, pentru sciint'ia si pentru univérsitatile apusene, séu cá si in biserica nóstra voesce se introduca plebiscitulu lui Napoleonu alu III. séu cá in fine aderéza la liberalismulu bisericeii protestante, in carea togmai in urm'a acestui liberalismu, carele nu sufera dictatur'a conciliiloru in cestiuni dogmatice, resaru sectele religióse preste nópte, ca si ciupercile.

In fine e totu una, ori suntu presupunerile mele basate ori ba, atát'a totusi vedemu din cuvintele si faptele Dlu autoru, cá pre Dsa nu-lu obliga decretel'le sinódeloru nóstre ecumenice, cáci la din contra opulu seu Pnevma nici cá apareu in literatur'a nóstra bisericeasca. Acést'a nu o póte negá Dlu autoru, dupa ce ne descopere francu si cu tóta loialitatea, cá scopulu scrierei sale e resturnarea ignorantiei or-

todocse redicata pre pedestalulu dogmaticu si incun-
giurata de aureol'a anticitatii.

Afara de sinódele amintite, mai avemu inca unulu, in carele s'au tractatu cestiunea de contro-
versa intre mine si Dlu autoru. Sciu prea bine ca pre acest'a ilu va considerá Dlu autoru cu atatu mai putienu de obligativu, cu cátu n'au admisu nici conciliiloru ecumenice infalibilitate, si nu s'au credintu datoriu a-le dá ascultare neconditionata. Dar conformu progamei mele si din considerare catra intrég'a lume ortodocsa dreptu credietóre afu de indispensabilu a pune in vederea publicului cetitoriu si lucrarea acestui sinodu, carele dupa inportanti'a ce o are pentru ortodocsie se póte cu totu dreptulu pune alaturarea sinódeloru ecumenice. E vorba de sinodulu localu convocatu de Patriarchulu Constantinopolei Parteniu I. la Iasi in anulu 1642. Inportanti'a acestui sinodu zace in inprejurarile critice sub cari s'au convocatu, de alta parte in rezultatele binefacatóre ce au avutu acestu sinodu pentru intréga bisericá ortodocsa. E prea bine cunoscuta tuturora rumperea bisericeí ecumenice in 2 parti, in cea resaríténa si in cea apuséna. Tóte incercarile de inpacare ísi au finitulu cu caderea Constantinopolei. Unu seclu dupa evenementulu acest'a, biseric'a apuseana ísi affa respalata pentru tóte intrigile pontificiloru sei, cari au causatú desbinarea bisericeí ecumenice. Veni Luteru cu dogmele sale si zgudui din temelie edificiulu bisericeí apusene, inpartindu popórele de sub domnirea Papei in dóue tabere dusmane, cari se combateau si se combatu inca si in diu'a de astadi cu inversiunare. De multu se formase deja unu abisu afundu intre biseric'a Apuséna si Resaríténa, si revolutiunea spiriteloru n'ar fi produsu nici o miscare la Resaritu. Dar acesti doi contrari Papismulu si Luteranismulu cautau dupa aliati, si in nesuinti'a acést'a a lorú vrendu nevrendu ísi indreptara ochi spre resaritu, silinduse si o parte si alta se se aliáze cu biseric'a Resaritului, pana aci atacata si despretiuita de lumea apuséna, si asia si biseric'a nóstra fu silita se apara pre campulu de batalia inscenatu de Lutéru. Castigarea amicitiei patriarchiloru Constantinopolitanu deveni unu ce pretiosu si fórté cautatu, si Papii Romei cei sumeti nu se sfira a se cobori din Olimpu, ca se rivalizeze cu Luteranii in anti-sambrare la resiedinti'a Patriarchulu Constantinopolitanu, pre carele mai inainte si unii si altii flu batjocurea cu poreclirea de „sismaticu.“ Tóte uneltirile aceste remasera fara resultatu, cáci ierarhii bisericeí ortodocse nu s'au lasatu a fi insielati. Vrajmasii bisericeí nóstre inse n'au perdutu curajulu, ci remasera neclatiti in speranti'a, cá in fine totusi le va succede induplecarea resariteniloru. Cu suirea lui Cirilu Lucarisu pre unu momentu se pareá ca Luteranii au fost mai norocosi, cáci in anii 1629 si 1633 aparú in Genev'a o confesiune a bisericeí ortodocse sub numele lui Cirilu Lucaris, carea se apropie de doctrinele calvine. Scrierea acést'a produse mare resimtiu si confusiune in intregulu resaritu. Confusiunea deveni si mai mare dupa mórtea silnica a lui Cirilu Lucarisu (1633.) Desi urmatoriulu lui Cirilu condamnă confesiunea tiparita in Geneva, desi Patriarchulu Ierusalimulu Teofanu prin publicarea unei epistóle in 15 articule a sinodulu convocatu si tienstut in Iasi in anulu 1630 néga ori ce consimtiementu a bisericeí resaritene cu confesiunea aparuta in Geneva sub numele lui Cirilu Lucarisu, totusi nu se putú nimici inpresiuinea cea fatala produsa de a-

ceea confesiune, nu se potolira spiritele iritate, si bisericea ortodocsa se affá in periclu mare, cáci deja incepura multi ortodocsi din Poloni'a si Rusi'a mica a se uní cu Pap'a. Metropolitulu Chievelui Petru Movil'a strensa unu sinodu de episcopi in resiedinti'a sa, carele au compusu credinti'a bisericeí ortodocse sub numirea: „*Espunerea credintiei Rusiloru*“ in limb'a gréca si latina, si o tramisa Patriarchulu Partenie I spre aprobare. Totu catra acestu Patriarchu s'au adresatu si Vasilie Lupulu Domnulu Moldovei cu rogarea, ca se convóce sinodu la Iasi. Precum am amintitu deja, sinodulu doritu se convóca de Patriarchulu Parteniu I alu Constantinopolei la anulu 1642 la Iasi, la carele au luatú parte delegatulú lui Parteniu, delegatii Rusiei si Varlaamu metropolitulu Moldovei cu trei episcopi. Aci se ceti mai antaiu epistól'a lui Parteniu, care se subscrie de toti si se tramise si Epploru Rusiei ca se o subscrie. Apoi se revediu si „*Espunerea credintiei Rusiloru*“ a lui Petru Movil'a si se primi ca o espunere a credintiei intregéi bisericeí resaritene sub numirea: „*Confesiunea bisericeí ecumenice apostolice a resaritului.*“ Confesiunea acést'a fú aprobata in anulu urmatoriú de toti Patriarchii resaritului si de sinodulu Constantinopolitanu, si tradusa in mai multe limbi. Scrierea acést'a insemnata linisti spiritele si restaurá pacea in biseric'a orientala, fiindu acceptata de toti, ba chiar si strainii o privescu de cea mai insemnata carte dogmatica, carea contine tóte dogmele bisericeí resaritene. Scrierea acést'a i-si are inportanti'a sa si pentru controvers'a din cestiune, cáci fiindu constrensi Parintii sinodulu de Iasi a luá atitudine chiara fati'a de ambii contrari, de catolici si de Luterani, au acceptatu scrierea lui Petru Movil'a ca una, care tractéza si comentéza intregu simbolulu Niceo-Constantinopolitanu, esplicandu fiecare articlu alu simbolulu separatú si pre largu, precisandu nu numai credinti'a nóstra ortodocsa ci combateudu si osendindu intruna si invetiatur'a eterodocsa a contrariloru credintiei nóstre ortodocse.

Din motivele aceste am afirmatu si sustienu cá confesiunea ortodocsa se póte pune in rendu cu decretéle sinódeloru nóstre ecumenice. Lucrarile sinódeloru nóstre ecumenice, cari atingu si decídu in controvers'a de fatia le-am citatu deja si acum nu-mi mai restéza alta de cátt se mai estragu din confesiunea ortodocsa comentariulu articululu alu III-a din simbolulu Niceo-Constantinopolitanu.

Confesiunea ortodocsa pagin'a: 35, 36, 37, 38.

Intrebarea a 37.

Care este alu treilea articlu alu credintiei?

R. „Carele pentru noi ómenii si pentru mentu-
irea nóstra s'a pogorítu din ceriuri si s'a intrupatu dela Duchulu Sfántu si din Mari'a Fecióra si s'a facutu omu.“

Intrebarea 38.

Ce ne invatia acestu articlu alu credintiei?

R. Ne invétiá patru lucruri: Mai antaiú, cá Fiiulu lui Ddieu, dupa cum fagaduiuse s'a pogoritu din ceriuri in pantecele preacuratei fecióre Mari'a, pentru mantuirea nóstra, precum elu insusi dice despre sine: Nimeni nu s'a inaltiatu la ceriu decát Fiiulu omului, care s'a pogoritu din ceriu (Ioan 3. 13.) S'a pogoritu din ceriu nu ca se schimbe loculu, cáci Ddieu este pretutindenii etc etc etc. Alu doilea, acestu articlu ne invétiá cá Dnulu nostru Isus Christosu a luatú adeverata natura omenéscá, nu aparénta séu imaginara; ci atunci s'a formatu corpulu

in pantecele prea fericitei fecióre, cand ea a respunsu angerului in chipulu urmatoriu: „Eta rób'a Domnului, fia mie dupa cuventulu teu (Luc'a 1, 38).“

Intrebarea 39.

Ce ne invétia acestu articulu?

R. *Cà intruparea lui Christosu s'a facutu cu ajutoriulu santului Spiritu.* Si precum Feciór'a mai inainte de zamislire erá fecióra, asia la zamislire si dupa zamislire a remasu fecióra si chiar la facere . . . . .“

Intrebarea 40.

Ce mai cuprinde acestu articulu?

R. Pentru preacurat'a fecióra Mari'a nascatóre de Ddiu. Pentrucá densa a fost démna de a indeplini acestu misteru, sunt datori toti crestinii ortodocsi se o maréca dupa cum se cade, si se o venerze ca pre maic'a Dnului nostru Isus Christosu, séu mai bine dicendu, ca pre o nascatóre de Ddiu. De aceea biserica i-a facutu salutarea compusa din cuvintele archangelului si din ale santei Elisavetei, mai adaugendu la acestea putiene cuvinte si care este cea urmatóre: Fecióra nascatóre de Ddiu, bucurate, Marie . . . . .“

Intrebarea 41.

Cum trebue se intielegemu acést'a salutare?

R. Mai antaiu trebue se credi, cá salutarea acést'a are inceputulu si originea sa chiar in Dumnedieu . . . . .“

Intrebarea 42.

Ce invetiatura se cuprinde in acést'a salutare?

R. In salutarea acést'a se cuprinde aducerea aminte de intruparea fiului lui Ddiu si a binefaceriilor, ce ne-a adusu elu prin acést'a. Prin traditiune s'a pastratu si acést'a invetiatura (Luc'a 1, 41 si 42), cá cuventulu lui Ddiu celu fara inceputu, *cand s'a pogoritu din ceriu, nu a avutu corpu cu sine, ci l'a luat in pantecele présantei Fecióre* din preacuratulu ei sange cu conlucrarea santului Spiritu, si din trena s'a nascutu, ca din mam'a sa propria . . . . .“

Estrasulu acest'a ne servese de dovada cu cáta diligentia si consciintia de dogmele bisericei ortodoxe e lucrata confesiunea ortodoxa; pre de alta parte vedem cá comentarea articulu alu III din simbolulu credintiei e facuta cu atáta chiaritate, incát e superfluu a mai adauge din parte-mi ceva, cáci la intrebarea a 39 ni se spune cá intruparea s'au intemplatu cu ajutoriulu duchului sfant. Inse la intrebarea 42 e si mai bine precisata credintia bisericei nóstre despre pogorirea cuventului, despre zemislirea feciórei si despre nascerea ei, cáci aici ni se deslusesce intregu actulu intruparei spunendunise cá Fiiulu séu Cuventulu s'au pogoritu din ceriu luandu séu mai bine dicendu uninduse cu corpulu formatu din sangele feciórei cu ajutoriulu duchului sfant, persónei a 3 din S Treime, si nascanduse cu acestu corpu asia formatu din fecióra Maria, ca din Maica sa proprie.

Cu espunerea dogmei bisericei resaritene despre zemislirea lui Christosu credu a fi dat respunsu satisfactoriu la cestiunea sulevata de Dlu autoru, si a me fi desarcinatu cu obligamentulu luat asuprami prin scrierea observarilor mele critice, cáci acolo unde insusi Duchulu sfantu graiesce prin trimbiteile sale, prin Santii Parinti coadunati in sínóde, nu mai are locu graiulu nostru omenescu.

Inse din respectu catra Dlu autoru si ca se nu mi se inpute cá m'am ascunsu laspatele SS. Parinti coadunati in sínódele ecumenice si in celu din Iasi,

voiu reflectá inca la cele cuprinse in opulu Dlui autoru pre pagin'a 79, 80 si pre cele urmatóre pagine, inse pre cât ími va fi cu putintia fórté pre scurtu, ocupendu-me cu cele mai insemnate dovedi si enunciatiuni ale Dlui autoru.

Tecstele cari tractéza despre zemislirea lui Christosu le-am reprodustu deja ceva mai inainte. Totusi ne vom ocupá numai cu cele scóse din Evangelia S. Luc'a, cáci acest'a ne descrie cu deamenuntulu tóte cele ce au premersu zemislirei apoi insasi zemislirea si dialogulu Preacuratei cu angerulu vestitoriu si in fine si despre nascerea lui Christosu, inca ne povestese in detailu pre cand S. Ev. Mateiu vorbesce despre zemislire ca despre unu faptu complinitu. Si asia ne oprimu la pagin'a 79 estragendu dialogulu preacuratei cu angerulu vestitoriu si objectiunile Dlui autoru la acestu dialogu.

S. Ev. Luc'a cap 1 v. 30—38: „Si au disu íngerulu ei: nu te teme Mariam, cá ai aflu daru la Ddiu (v. 30.) Si éta vei luá in pantece, si vei chiemá numele lui Isus (v. 31.) Acest'a va fi mare, si fiulu celui prea inaltu se va chiemá . . . . . (v. 32.) Si va inparatí . . . . . (v. 33.) Iara Mariam au disu catra angeru: cum va fi acést'a, *de vreme ce eu nu sciu de barbatu* (v. 34.) Si respondiendu angerulu au disu ei: *Duchulu sfantu se va pogorí preste tine*, si puterea celui prea inaltu te va umbri, pentru aceea si sfantulu celu ce se va nasce dintru tine, se va chiemá fiulu lui Ddiu (v. 35.) Si éta Elisavetu rudeni'a ta, *si ea au zemislitu fiu la betranatiele ei*, si a siés'a luna este ei acést'a, *cei ce se chiemá stérpa* (v. 36.) Cá la Ddiu nici unu cuventu nu este cu neputintia (v. 37.) Éra Mariam au disu: éta rób'a Dlui, fie mie dupa cuventulu teu, si s'au dusu dela densa angerulu (v. 38).“ La aceste obsérva Dlu autoru (pre pagin'a 79): „Mari'a asiadara reflectase angerului: ceea ce í-mi spuni este o imposibilitate, pentru cá *eu nu sciu de barbatu.*“ Ea a vorbitu angerului *de materie*, de legea naturei: dupa legile cele vecinice ale naturei, nascerea nu póte avea locu *tara materie, fara semintia barbatésca, fara conlucrarea barbatului.* Ne avendu ea relatiuni cu vre unu barbatu, nici fiu nu potu nasce — este intielesulu cuvintelor Mariei.

„Angerulu se acomodéza reflectiuniloru ei, ca se o convinga despre adevverulu vestei ce-i aduce, í dice: Da! dupa legile naturei tu nu poti avé fiu. Si nici cá vei avé dupa aceste legi, ci dupa voi'a lui Ddiu, cá unde va Ddiu se biruesce rínduél'a firei — legea naturei, *nu din materie, la care reflectezi tu*, vei zemisli, *ci din Duchu, carele fiindu ddiescu, este sfantu.* Cáci duchu sfantu se va pogorí preste tine, din care principa ceea ce vei nasce se va chiemá fiulu lui Ddiu celui pré inaltu (v. 35 c. 32.) Acest'a este decursulu convorbirei, carea da indemn u angerului se rostésca cuvintele citate.

„Daca Mari'a a vorbitu *de materie*, dupa legile naturei, *angerulu vorbesce de duchu* ca opositie a materiei, si mai pre susu de legile naturei. Sub *pnevma agion se intielege daru in lini'a prima „duchu“ in contrast cu materi'a.*“

La argumentarea acést'a a Dlui autoru am se reflectezu urmatórele. Dlu autoru au scapatu din vedere o inprejurare principala, si netienendu contu de ea, trebuiá firesce se cada in aberatiunile acesteia, denaturandu cu totulu spiritulu si intielesulu dialogulu ce avú locu intre angeru si Précurata Fecióra. Dlu autoru au uitatu cu totulu cá are inaintea sa o fecióra, si inca una dintre cele mai inocente, o fe-

cióra sfanta, si cá este imposibilu ca o astfelu de fecióra se aiba cunoscintia unor atari lucruri. Asia ceva nu e posibilu, asia ceva nu ni ertatu se presupunemu despre Pré Curata, cáci cu cunoscintie asia de detaliate despre factorii carii producu zamislirea nu credu cá se potu laudá nici femeile cari au obtinutu diplome de mósie.

Tóta posibil'a cunoscintia a précuratei se reduce la aceea, cá femeile si nu barbatii nascu copii, si acést'a se intempla de regula la femeile casatorite, si Précurata basata pre aceste cunoscintie marginite reflectéza angerului „cá nu scie de barbatu.“ Acést'a si nu altulu este intielesulu espressionei biblice: „*nu sciu de barbatu,*“ care espressione firesce cá are altu intielesu in gur'a unei femei casatorite.

Pentru aceea privinduse pre sine de principallu factoru la nascerea de prunci, cand au respunsu angerului cá nu e cu putintia ca ea se nasca, n'au voitu se dica cá cum va nasce ea fara materie si semintia barbatésca, ci densa au voitu se fie intielésa de angeru asia cá cum ea ca necasatorita se nasca sciundu ea cá numai cele casatorite au copii. E adeveratu cá angerulu se acomodéza reflectiuniloru ei, inse nu reflectiuniloru inoposibile si desonestatátore pentru o fecióra, ci numai reflectiuniloru corespunditóre ideiloru ei simple fecioresci.

Conclusiunea finala trebue se o rezervu inca, deórece am se facu evidenta inca o intrelasare a Dlui autoru, carele sustine cá ingerulu opune materiei, la care reflectase précurat'a, Duchulu, cá asiadara in acést'a contrapunere s'ar cuprinde acomodarea ingerulu la reflectiunea preacurutei. Acést'a inca nu e adeveratu, si anume pentru aceea cá Dlu autoru au intrelasatu a luá in considerare cuvintele finale ale ingerului. Nu prin cuvintele: Duchulu sfant se va pogori etc etc, ci prin cuvintele versului alu 36 se acomodéza ingerulu reflectiuniloru précuratei, cari cuvinte sunt urmatórele: „Si éta Elisavetu rudenia ta, si ea au zamislitu siu la *batrinetiele ei*, si a 6 luna este ei acést'a, *cei ce se chiamá stérpa.*“ Deci daca précurat'a in respunsulu ei ar fi facutu alusiune la relatiunile cu barbatu, la materia si sementia barbatésca, óre cum ar fi delaturatu angerulu nedumerirea ei prin replica: iata si Elisavetu rudeni'a ta, carea are barbatu, — inca au zamislitu si va nasce fiu? Replíc'a acést'a e cualificata de a intari pre précurat'a in credintia ei, cáci ea trebuea se cugete déca asiadara Elisavetu ca casatorita nasce, nu e mirare, ci eu nu potu nasce cáci nu sunt casatorita. Deci de buna séma n'au fost intentiunea angerului ca se o faca incredula, ci scopulu lui au fost ca se o pregatésca pentru minunea intemplenda, si se inprascie indoelile despre vestea adusa.

Asiadara cuvintele angerului din versu 36 numai in urma comentarei false a Dlui autoru n'ar avé intielesu, dar nu in urma reflectiuniloru précuratei si a ideiloru ei naturale fecioresci. Si din inprejurarea acést'a inca resulta, cá précurat'a n'au reflectatu la materia si sementia barbatésca, prin urmare nici cá au esistatu necesitatea ca angerulu se opuna materiei Duchulu.

Dupa cum am demonstratu deja mai inainte, précurat'a conform ideiloru ei fecioresci *s'au consideratu pre sine de aceea carea zamislesce si nasce pruncii, ea au avutu in vedere fecunditatea femeésca.*

Despre adeverulu acesta ne incredintieza pre deplinu replíc'a angerului din versurile 35 si 36: Duchulu sfantu se va pogori preste tine, si puterea

celui pré inaltu te va umbri“ va se dica: Duchulu sfant iti va da fecunditate pentru zamislire si nascerere. Apoi ca se o convinga pre deplinu despre posibilitatea acést'a, continua angerulu in versu 36: Vedi pre rudenia ta Elisavetu carea au fost stérpa ea inca au zamislitu. Tu dici cá numai femeile casatorite nascu, dar cum rudenia ta Elisavetu au zamislitu, precandu este cunoscutu cá nici cele sterpe séu beatrâne nu nascu macaru se fie casatorite, pentru-ce se nu poti tu zamisli si nasce, cáci incheie angerulu: La Ddieu nimicu nu este cu neputintia.

Acesta e spiritulu si intielesulu tectstului citatu (Luca cap 1 v 26—38), carele au fost pré bine intielesu de Papa Leo si de sinodulu ecumenicu alu IV, si cand afirma acestia cá Santulu Duchu au datu Feciórei fecunditate, invétia in deplina consonantia cu S. Scriptura. Tóta argumentarea Dlui autoru deci se razama pre esplicari si premise false, asiadara neadeverata e si *dovada Dlui autoru* cá: précurat'a vorbesce de materie si de sementia barbatésca, ér angerulu opune materiei „*duchulu,*“ si cá prin urmare sub cuvintele: *Duchulu sfant* din tectstela citate si din articlu alu III alu Simbolului Niceo-Constantinopolitanu are sé se intieléga primo loco duchu ca opositie a materiei

Se cercetamu acum si celelalte dovedi cari ílu indémna pre Dlu autoru se continue argumentarea sa in urmatoriulu modu: „Este deci evidentu cá in tóte trei casurile din cestiune (in citatele din SS. Ev. Mateiu si Luca) pnevma agion insémna primo loco duchu, ca opositie a materiei.

I. Dar se cercetamu mai de aprópe, ce se intielege sub acestu pnevma agion, intielege-se óre numai o simpla substituere nedeterminata a materiei, séu e altceva, fiindu, dupa cele premerse, imposibilu a se intielege Duchulu celu sfant ca persóna.

II. Ddieu dupa insusirea sa esentiala este pnevma (Ioan 4, 24), si chiar fiindcá este Ddieu este sfant, prin urmare pnevma agion.

III. Se nu uitamu cá nu se dice tó pnevma, ci numai pnevma (agion), cá acestu pnevma ca insusire se rapórta la Ddieirea intréga, precand tó pnevma (agion) dupa cum am vediutu este numirea proprie a persónei a treia din s. Treime.

IV. Asiadara fiindu atât Tatalu, cât si Fíiulu, si Duchulu celu sfant dupa esenti'a loru pnevma agion: la care din acestea trei se fi facutu angerulu alusiune in cuvintele citate? Sau dóra n'a facutu la nici unulu?

V. Cumca a avutu o persóna in vedere este evidentu din Luca 1, 35. Aci se dice espresu cá pnevma agion se va pogori (epise) evidentu ca persóna.

VI. La tó pnevma tó agion n'a pututu reflectá. Am vediutu pentru ce nu. Daca totusi pe Duchulu celu sfantu l'ar fi intentionatu, apoi n'ar fi intrebuintiatu consecuentu numai pnevma agion, ci bater odata tó pnevma (tó) agion, nu i-ar fi intrebuintiatu esenti'a, ci numirea, nu atributul comunu, ci celu personalu. Tatalu inca nu póté se fie, cáci Tatalu este deosebitu de acestu pnevma agion prin aceea cá in aceeași constructiune se numesce ho ypsistos.

VII. Prin urmare numai Ddieu Fíiulu, Logos asarkos, s'ar puté intielege sub acestu pnevma agion.

Prin urmare, dupa adeverirea s. Scripturi la Mat. 1, 18. 20 Luca 1, 35 **PNEVMA AGION** nu este a treia persóna din Ddieire, ci **insusirea esentiala a lui Isusu Christosu in ainte de intrupare**, prin urmare nu este Duchulu celu sfant, ci Duchu sfant.

VIII. Prin urmare dupa Símvólele grecesci puse

in legatura cu Evangeliile, este mai presusu de tóta indoial'a cá:

Pnevma agion in Art. III. alu Simvolului Niceo-Constantinopolitan:

aa) are altu intielesu nu acel'a pe care lu-are tó pnevma tó agion, adeca nu duchulu celu sfantu ca a treia persóna a S. Treimi;

a b) in loculu primu insémna negarea materiei — nu din materie, ci din duchu sfântu, ér

a g) acestu duchu sfântu — pnevma agion — este insusi Fiiulu lui Ddieu.

Aceste suntu dovedile Dlui autoru, la cari me simtu obligatu a obiectá, si pre cari le-amu numerisatu spre inlesnirea priceperii argumentarei pro si contra.

Ad. I. Dupa interpretarea dialogului, intarita cu dovedi din partemi, e evidentu cá Preacurat'a n'au reflectatu la materie, dar nici angerulu n'au facutu alusiune la materie, prin urmare nu póte fi vorba de vre-o substituire nedeterminata a materiei, cu atatu mai putienu a pututu fi vorba de antipodulu materiei, de Duchu, si asia sub pnevma agion nu se póte intielege in primo loco duchu, in opositie cu materi'a, ci de o persóna a S. Treimi, de duchulu celu sfantu, carele va avé se-i dee fecióri fecunditate pentru zamislire.

Ad II. Ddieu dupa insusirea sa esentiala e duchu, dar si sfantu, si uneori ocure sub numirea de Duchu, alte ori i-se dice cá e sfantu, dar nici cdata nu-lu aflamu numitu duchu sfantu.

Ad. III. Se nu uitamu cá numirile aceste numai atunci se referu la Ddieirea intréga candu ocure singure ca: duchu seau sfantu, ér ori unde le aflamu legate una de alta, incátu insusirea a dou'a servesce de adiectivu celei prime aplicate ca substantivu, atunci ele ne dau o notiune noua, ne dau numirea tehnica pentru persón'a a 3-a din S. Treime. In casulu acesta asiadara aceste doué cuvinte: pnevma si agion incéta a se referi la Ddieirea intréga, ci ne dau numele pentru persón'a a 3 din S. Treime, se referescu la Duchulu celu sfantu ca persóna. Tóte aceste le-am doveditu in decursulu pertractarei tectsteloru singurate din cele 12 puncte, dar cu deosebire la examinarea tectsteloru din punctulu alu 3-lea.

Ad. IV. E prea adeveratu cá atáta Tatalu, cât si fiulu si Duchulu sfantu sunt dupa esenti'a loru duchu dar si sfantu. Dara deórece ne-amu convinsu din punctulu precedentu, cá in casulu acela, candu aceste 2 insusiri esentiale, cari le posedu tóte trei fetiele din S. Treime, se aplica astfelu, incátu una devine adiectivulu celeialalte (céstalalta in calitate de substantivu) dobendimu numirea sfantului duchu ca persóna, e evidentu cá angerulu au facutu alusiune la o persóna anumita, la Duchulu celu sfantu.

Ad. V. Din punctulu precedentu amu vediatu deja cá nu póte vorba de altceva, decatu de o persóna a sfíntei treimi, ér constructiunea versului alu 35 inca ne mai intaresce in credinti'a acést'a.

Ad. VI. Din cele trecute amu vediatu cá angerulu n'au pututu reflectá la alta persóna decatu numai la Duchulu celu sfantu. Dlu autoru retacesce candu sustiene cá pnevma agion esprima esentia si atributulu comunu tustreleloru fetie. Lucrulu nu sta asia, cáci amu doveditu deja in cele trecute, cá pnevma agion nu esprima de feliu esentia séu atributulu comunu, ci espresiunea acést'a e numirea Duchului celui sfantu, ca persón'a a 3 din sfanta Treime. In fine abstregendu de la tóte aceste, insasi constructiunea tectstului ne incredintiéza, cá aici e vorba de tóte 3 fetiele sfíntei Treime, de Tatalu de Fiulu, si

de Duchulu celu sfantu, de Tatalu se dice cá umbresce, de fiulu ca de celu ce are se se intrupeze si nasca si in fine de Duchulu celu stantu, ca de celu ce se pogóra preste fecióri'a ca se-i dea fecunditate pentru zemislire.

Ad. VII. Deci sub pnevma agion se póte intielege numai *Duchulu celu sfantu ca persón'a a 3. din sfant'a Treime, si sub nici o conditiune insusirea esentiala alui Isusu Cristosu inainte de intrupare.*

Ad VIII. Din intrég'a mea lucrare s'au pututu ori si cine convinge, cá pnevma agion nu diferesce in privinti'a intielesului intru nimic de cealalta versiune, de „to pnevma to agion“ folosindu SS. Evangelisti ambele versiuni ca numire pentru persón'a a treia a. S. Treimi, si cá, abstregendu de la articululu tó, carele n'are de feliu insemnatarea ce-i ascrie Dlu autoru, formul'a: pnevma cu atributulu agion e cea mai usitata la S. Evangelisti. Scopulu S. Evangelisti n'au fostu ca se lasa posteritatii unu compendiu despre precisiunea constructiunei diceriloru, a espresiuniloru si a numiriloru tehnici, ci scopulu loru au fostu ca se convinga pre contimpurani si posteritatea cá Isusu Cristosu au fostu adeveratulu fiu alu lui Ddieu si profetitulu Mesia. Altcum stamu cu literatur'a bisericésca. SS. Parinti si alti scriitori bisericesci au pututu se-si aléga din SS, Evangelii numirea mai precisa pentru persón'a a 3. din S. Treime, ceea ce au si facutu. Ori si candu au fostu vorba de credintia inse, SS. Parinti s'au tienutu strinsu de originalu, de S. Scriptura, si la decretarea dogmelorulu si a Simbóleloru au decopiatu numai locurile acele din SS. Evangelii, cari contineau dogm'a respectiva, fara privire la aceea, cá fost'a una séu alta espresiune precisa. Asia au lucratu SS. Parinti si la compunerea simbolului Nicio-Constantinopolitanu, specialu la stilizarea articlului alu III, carele tractéza despre intruparea lui Isusu Cristosu. In casulu acést'a au luat S. Parinti loculu si espresiunile acele din S. Evangelie, carele vorbesce despre zemislire. In acele locuri sta pnevma agion si nu tó pnevma tó agion.“ A precisá intielesulu numirei neprecise pnevma agion au fostu datorinti'a si dreptulu SS. Parinti si a Sinódelorulu, ceea ce au si facutu SS. Parinti ai sinodului alu IV. ecumenicu, si pe urmele acestuia sinodulu din Iasi la anulu 1642. Noi cei posteriori inse avemu santa datorintia de a crede asia, precum au comentatu ei articlulu alu III. alu simbolului, si anume: *pnevma agion din articlulu alu III. alu Simbolului Niceo-Constantinopolitanu insémna: Duchulu celu sfantu ca persón'a a 3. din S. Treime.* A ne conformá credinti'a dupa decretalele santelorulu sinóde e datorinti'a fiacarui crestinu ortodocsu.

Dela datorinti'a acést'a nu e dispensatu nici unu ortodocsu, nici chiar Domnulu autoru, ba ca profesoru de theologie are intreitá obligatiune ca se respecteze si se se inchine SS. Sinóde ecumenice, autoritatiei celei mai inalte si sfínte in biseric'a ortodocsa. Suntu multe confesiuni crestine cari s'au lapedatu de unca si singura mantuitoare credintia apostolica si ortodocsa, si cari ne ataca pre noi pentrucá amu remasu neclatiti in credinti'a acést'a. Cand se aredica aceia cu scrieri in contra nóstra, putem se-si scusamu cáci scimu cá ne suntu inimici neinpacati, dar daca se aredica unulu din sinulu sfíntei nóstre biseric'i, cu greu aflamu scusa.

Urmările sinistre a doctrinelorulu Dlui autoru, le voiu tractá in partea II-a Observarilorulu critice.